

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTE DORDRECHT - DORDTSE DINSDAG D.D. 14 JANUARI 2025

Vergaderzaal 5

1. Agenderingsverzoek College aan Agendacommissie over Grip en sturing op verbonden partijen

Voorzitter: Mevrouw Van Vugt-Roose

Raadsgriffier: De heer De Boer

Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Mevr. Balorian (VVD)

Mevr. Boom-Vos (VVD)

Dhr. Bootsman (GroenLinks)

Dhr. In 't Veld (VSP Dordrecht)

Mevr. Kamphuis (SP)

Mevr. Kruger (GroenLinks)

Mevr. Nieuwland-van de Bosse (CU/SGP)

Dhr. Oostenrijk (CDA)

Dhr. Safranti (DENK Dordrecht)

Mevr. Stevens (PvdA)

Dhr. Venderbos-Lambinon (PvdD)

Dhr. Wringer (Beter voor Dordt)

Overige aanwezig:

Mevr. Aïtelberd (ambtelijke ondersteuning)

Mevr. De Graaf-Thomas (ambtelijke ondersteuning)

Portefeuillehouder: Wethouder W. van der Kruijff

De voorzitter: Goedenavond iedereen, we gaan beginnen met deze raadscommissievergadering. Het gaat vanavond over grip en sturing op de verbonden partijen, ofwel de partijen, alle belanghebbenden waar de gemeente aan verbonden is. Ik wil iedereen welkom heten. De wethouder, de heer Van der Kruijff, de ambtelijke ondersteuning. Mevrouw Aïtelberd en mevrouw Cora de Graaf en ik wil ook vragen aan iedereen om zich... En ook trouwens... We hebben ook nog iemand op de tribune zitten en mogelijk hebben we thuis nog kijkers. Die zijn ook van harte welkom om mee te kijken. Ik wil u vragen aan iedereen om zich kort even voor te stellen. Ik wil hier links beginnen.

De heer De Boer: Marc de Boer, commissiegriffier.

De heer Bootsman: Nick Bootsman, GroenLinks.

Mevrouw Kruger: Kitty Kruger, GroenLinks Dordrecht.

Mevrouw Stevens: Inge Stevens, PvdA Dordrecht.

De heer Oostenrijk: Theo Oostenrijk, CDA.

De heer Safranti: DENK Dordrecht, Mehmet Safranti.

Mevrouw Kamphuis: Meta Kamphuis, SP Dordrecht.

De heer In 't Veld: Richard In 't Veld, VSP.

Mevrouw Balorian: Maylis Balorian, Dordtse VVD.

Mevrouw Nieuwland: Eline Nieuwland, ChristenUnie/SGP.

Mevrouw Boom-Vos: Karen Boom, Dordtse VVD.

De heer Venderbos-Lambinon: Cees Venderbos-Lambinon, Partij voor de Dieren.

De heer Wringer: Jan-Willem Wringer, Beter Voor Dordt.

Mevrouw De Graaf-Thomas: Cora de Graaf, ambtelijke ondersteuning.

Mevrouw Aïtelberd (ambtelijke ondersteuning): Smahan Aïtelberd, ambtelijke ondersteuning.

De heer Van der Kruijff: Wim van de Kruijff, wethouder.

De voorzitter: Franciske van Vugt, vanavond voorzitter. Even kort waarom we hier zitten? Kleine toelichting, de gemeenteraad heeft al meerdere keren laten weten graag meer grip en sturing te hebben op alle verbonden partijen. De GR-en zeg maar, dat is een van de redenen. Een andere is dat er nieuwe wetgeving is en die vraagt ook om een nieuwe nota. En die twee dingen komen nu bij elkaar. We krijgen straks eerst een presentatie waarin de nieuwe wetgeving wordt uitgelegd en waarin ook de positie en de mogelijkheden om te sturen worden uitgelegd. Aan ons voorgelegd. We doen elke keer een stuk je presentatie en dan kunnen we wat vragen stellen. Uiteindelijk komen we uit bij de drie concrete vragen die ook al in de voorbereiding te lezen waren. Als je die niet meer weet, pak ze dan zelf maar eventjes bij. Daar kom ik op het eind ook op terug. Daar vragen we dan ook de input eventjes van iedereen op eventueel krijgt de wethouder nog de kans om te reageren. Maar het is vanavond. Echt consulteren bedoeld. Dus wat willen wij aan college meegeven? Dus politieke vragen hebben hier geen plek vanavond. Het college zal dan de inbreng meenemen en zo mogelijk verwerken in het definitieve nota, die dan weer aan ons wordt voorgelegd. En dan wil ik nu graag het woord geven aan mevrouw Aïtelberd voor de presentatie. Veel succes.

Mevrouw Aïtelberd (ambtelijke ondersteuning): Dank u voorzitter. Zojuist al in het kort even aangegeven waarom deze bijeenkomst vanavond er is. Het doel is om een reactie van de Raad te krijgen met betrekking tot de nieuwe nota. Verbonden partijen.

De keuze die we als uitgangspunt hebben genomen is om deze zo toegankelijk mogelijk ook in te steken, u heeft vorig jaar twee juli ook al vragen gesteld omtrent grip op sturing van verbonden partijen. Dus daar willen we ook wat meer inzicht over geven. En de mate van wijzen en sturing op verbonden partijen in verschillende financiële tijden. In

hoeverre u deze wenst op te nemen in de nieuwe nota. De volgende onderwerpen zullen aan bod komen. Dus wat is er gewijzigd ten opzichte van de huidige nota in hoofdlijnen? Als het goed is, heeft u al stukken ontvangen? Waarin ik een korte opleg memo heb gemaakt waarin ik heb omschreven welke hoofdstukken de wijziging zijn aangebracht in de nieuwe nota. Het uitgangspunt voor de nieuwe nota uw rol als Raad einde. Tevens heb ik ook een stroomschema eraan toegevoegd waarin we straks ook samen door zullen lopen hoe deze P&C-cyclus verhoudt tot en met de totstandkoming van de producten binnen de gemeenschappelijke regeling. De opties van sturing die we in de nieuwe nota hebben opgenomen en de eventuele overige mogelijkheden. Dan heb ik inderdaad nog een drietal concrete vragen aan u als Raad zijnde en het vervolgproces. Nou wat is er gewijzigd ten opzichte van de huidige nota? Nou er is natuurlijk een gewijzigde wet gemeenschappelijke regeling in 2022 doorgevoerd. Dan bent u op 29 november '22 bent u daar ook middels een raadsinformatiebrief over geïnformeerd. Waar hebben deze wijzigingen dan ook echt betrekking op? Op de versterking van de positie van de gemeenteraden, dan met name betrekking op de op de zienswijze. Deze past u al toe op de ontwerpbegroting en op de jaarstukken van de gemeenschappelijke regeling heeft de mogelijkheid om deze ook uit te breiden, maar daar kom ik in een later stadium in een presentatie nog verder inhoudelijk op terug. De mogelijkheid om een regionale gemeenschappelijke raadsadviescommissie te vormen. En afspraken te maken omtrent burgerparticipatie. Daarnaast is er ook een wijziging als het gaat om de aanvullende controle-instrumenten voor de gemeenteraden. En de verbetering van de positie van gemeenteraden bij het functioneren van de regeling. In hoofdstuk twee zijn wijzigingen ten opzichte van de huidige nota doorgevoerd als het gaat over oprichting en deelname bij de verbonden partijen. En dan met name ook de afspraken die we dan kunnen maken over bij beëindiging van de verbonden partijen of een opheffing daarvan, waarvan we nu zeggen om dat ook in de statuten aan de voorkant vast te leggen als het gaat om inzicht en controle, wat maken we dan inzichtelijk voor u als Raad zijnde? Dat heb ik opgenomen in hoofdstuk twee als het gaat om betrekken van de Raad. Dat zijn de welbekende W-vragen. En daarnaast de functiescheiding als gemeente zijnde hebben een opdracht nemende maar ook een opdracht gevende rol in een verbonden partij. Om deze functiescheiding eigenlijk zo goed mogelijk te waarborgen geven we dat aan omdat al nu ook in de statuten dit te regelen. En dan bij voorkeur ook ieder een ander collegelid. In hoofdstuk drie in de nieuwe nota hebben we een aantal wijzigingen doorgevoerd als het gaat om mogelijke opties van sturing. En op welke elementen. Dat is dan met name het sturingskader in een slide later in de presentatie. Volgens mij slide vijftien heb ik ook een opsomming van de specificaties van de mogelijke opties van sturing. U kunt dat ook teruglezen in de nieuwe nota. Daarnaast is er een wijziging ook opgenomen als het gaat om de sturing en informatiemomenten. Dat is onder andere die regionale raadsadviescommissie die u in kunt stellen, waarin ik op heb genomen dat de mogelijkheid bestaat, maar nog geen verplichting is. De wijze van sturing, ook als het gaat om de schematische weergave.

Dat heeft te maken met de risicoprofiel-analyse al het gaat om financieel en bestuurlijk inhoudelijke risico's, hebben de kleurcodes weggelaten om een verkeerde indruk te vermijden. Rood wil namelijk niet altijd zeggen dat er ook zorgen zijn bij de verbonden partij en de sturingsinstrumenten waarin we in de huidige nota spreken over pakketten, basispakket plus en verder hebben we nu voor eenvoud gekozen en gezegd, want er is een passief en een actief sturingsinstrument en eventueel ook nog de mogelijkheid voor

maatwerk. Wel hebben we hierin opgenomen dat de Raad dit ook dient te beslissen bij het opstellen van de begroting. Welk sturingsarrangement u kiest voor een verbonden partij en dat kunt u per verbonden partij kunt u dat beslissen. We komen eigenlijk al bij het eerste onderdeel voor de mogelijkheid voor het stellen van vragen indien er al vragen zijn voorzitter.

De voorzitter: Wie heeft vragen over de wijzigingen die zijn of worden doorgevoerd?

Mevrouw Aïtelberd (ambtelijke ondersteuning): De wijzigingen die we nu hebben doorgevoerd in de nieuwe nota inderdaad.

De voorzitter: Wie heeft de vraag over de doorgevoerde wijzigingen zoals ze zojuist besproken zijn? Mevrouw Boom van de VVD.

Mevrouw Boom-Vos: Ja, dank u wel. Zou u van mij nog één of twee sheets teruggaan? U sprak iets over sturing geloof ik bij paragraaf 2.1 Nog eentje terug denk ik. Nee, betrekken van de Raad. Dat was hem. Oké nee, dan heb ik hem duidelijk. Ik wilde even voor het algemene begrip nog heel even teruggaan naar, voor mijzelf, naar de term nota, de nota is zoals ik hem begrepen heb een beleidsuitgangspunten. Of komt dat later in het proces?

De voorzitter: Kan het begrip nota of de status daarvan worden toegelicht?

Mevrouw De Graaf-Thomas: Mevrouw Boom, kunt u dat verduidelijken wat u precies bedoelt? Want ik begrijp de vraag niet helemaal.

Mevrouw Boom-Vos: Nou ik wou niet gelijk gaan sturen. Vandaar dat ik heel algemeen voor mijn begrip hoe ik deze nota gelezen heb, is in deze nota verbonden partijen. Daar zetten wij onze beleidsuitgangspunten als gemeente Dordrecht in hoe gaan wij om met verbonden partijen, welke uitgangspunten zitten daarin en hoe vullen we de sturingsinstrumenten in? Klopt dat?

Mevrouw De Graaf-Thomas: Nee, dat dat klopt. Dat komt in de nieuwe nota dat is eigenlijk wat ook in de oude nota staat. Alleen willen we een wat tijdlozer karakter van de nota en met wat mogelijkheden dat het flexibeler toegepast kan worden. Dus wat ook in de oude nota stonden natuurlijk ook beleidsuitgangspunten die staan ook in de nieuwe nota.

De voorzitter: Dus het wordt toegankelijker, dat werd net ook al genoemd en wat flexibeler opgesteld. Dat is dus een als uitgangspunt wel een belangrijke. Wie heeft er nog meer een vraag? De heer Oostenrijk, CDA.

De heer Oostenrijk: Ja, voorzitter. Ik heb een vraag over punten niet op deze sheet, maar dat gaat over de sturingskader dan staat er de Raad beslist over de sturingskader. In welke fase dient de raad daar wat van te vinden?

De voorzitter: Op welk moment krijgt de Raad daadwerkelijk de kans om te sturen? Ja.

De heer Oostenrijk: Dat zit in de sheet. Ja die ja.

Mevrouw Aïtelberd (ambtelijke ondersteuning): Dat kan op verschillende momenten. In het sturingskader van hoofdstuk drie is ook aangegeven bij welke momenten de Raad dat ook kan instellen. Dus dat kan bij oprichting of toetreding onder andere van een verbonden partij, dus in de nota is dat nog een keer nader gespecificeerd of bij benoeming van gedelegeerde onder andere.

De heer Oostenrijk: Ja, maar dat sturingskader is natuurlijk een beetje afhankelijk hoe je dat in wil kaderen afhankelijk ook van dat bestuurlijk belang en het financiële belang. Want ik kan me voorstellen dat je een ander sturingskader invult als het belang in beide opzichten heel gering is dan als het belang veel groter is.

De voorzitter: Per partij is het anders, heb ik begrepen daarnet in de prestatie, ook met dat passief actieve maatwerk. Maar misschien wilt u nog iets aanvullen.

Mevrouw Aïtelberd (ambtelijke ondersteuning): Nee klopt. Per verbonden partij is dat verschillend.

De heer Oostenrijk: Dan nog over dat punt twee. Maar misschien komen we daar straks apart nog op, dat is dat fenomeen van die regionale adviescommissie, komt dat straks apart nog aan de orde?

De voorzitter: Dat komt straks als een van de vragen even terug en dan gaan we daar verder op in. Zijn er op dit moment vragen over de wijzigingen zoals ze zijn besproken? Nee, allemaal volstrekt helder. Dan gaan we door naar de volgende.

Mevrouw Aïtelberd (ambtelijke ondersteuning): Zoals eerder al aangegeven, hebben we als uitgangspunt voor de nieuwe nota genomen om deze wat toegankelijker in te steken waar de mogelijkheid bestaat voor maatwerk en dat actief ingaan op de actuele ontwikkelingen. We hebben de boodschap vanuit de motie bij de behandeling van de begroting ook meegenomen. De motie M9 meer vereenvoudiging en toegankelijkheid van de begroting. Die boodschappen hebben hierin ook meegenomen om het ook wat toegankelijker en begrijpelijker in te steken. Ik denk dat het ook nog eens goed is stil te staan bij uw rol als Raad zijnde van een verbonden partij. Ook hier heeft u een kader stellende en een controlerende rol met betrekking tot de verbonden partijen. Kader stellende rol wil zeggen dat u de bestuurlijke kaders vaststelt natuurlijk door middel van de gemeentelijke begroting. U zult hier de verbonden partij ook echt als een verlengstuk van de gemeente moeten zien, een externe afdeling en controlerende taak eigenlijk de gemeentelijke begroting samen met de gemeentelijke jaarstukken.

Dat eigenlijk basisinformatie voor uw controleerbare taak waarin u eigenlijk kijkt of de gestelde kaders ook uitgevoerd wordt en of het college de ook goed bewaakt en waar nodig ook bij stuurt.

De voorzitter: We wachten heel even met vragen. Het is om de paar dia's doen we weer een paar vragen. Ja, dan komt hij zo terug.

Mevrouw Aïtelberd (ambtelijke ondersteuning): In de huidige nota. Als het gaat om de rol van u als Raad zijnde, hebben we ook de formele bevoegdheden nog eens nader gespecificeerd en deze valt vastgelegd waar deze voorkomende P&C-cyclus dus als het

gaat om de toetreding, wijziging uittreding of bij opheffing van een gemeenschappelijke regeling, dus de vaststelling van de regeling en inclusief de verplichte onderdelen daarvan. Ook het aanwijzen voor leden van het algemeen bestuur en de zienswijze op ontwerpbegroting en kennisname van de jaarrekening. Daarnaast als Raad zijnde of als gemeente zijnde delegeren wij taken en mandateren wij taken. Denk dat het ook nog eens goed is om even kort toe te lichten wat het verschil is tussen een mandaat en bij delegatie. Bij mandaat draagt de gemeente als het ware zijn taken over aan de gemeenschappelijke regeling en bij delegatie dragen we de bevoegdheden ook over aan de verbonden partij. Ik heb onderaan even in het kort gegeven voor de vier grootste gemeenschappelijke regeling sociaal veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, OZHZ, het is de omgevingsdienst en die gezondheid en jeugd aangegeven of wij onze bevoegdheden mandateren en of delegeren, om maar even als voorbeeld te geven voor de gemeenschappelijke regeling sociaal, is een gemandateerde taak is het beschermd wonen, dus dat dragen wij ook in het volledig over aan de gemeenschappelijke regeling. En toen we ook specifiek opdracht toe hebben gegeven aan het dagelijks bestuur en een voorbeeld van een gedelegeerde taak voor de gemeenschappelijke regeling sociaal is bijvoorbeeld de Participatiewet. Zijn er vragen?

De voorzitter: De heer Safranti van DENK. Maar ik ga even terug ook paar dia's terug naar mevrouw Boom, want die was daarnet al even. Eerst de heer Safranti, de heer Safranti van DENK.

De heer Safranti: O, dank u wel. Nou, twee vragen, mag dat, twee vragen?

De voorzitter: Ja, hoor. Ik heb het idee dat we dat best redden binnen de tijd, dus twee vragen mag. Ja.

De heer Safranti: Volgens mij heeft de heer Oostenrijk naar deze ook gevraagd of een soortgelijke vraag gesteld. Ook over ons kader stellende, maar ook onze rol als raad zijnde. Wanneer zijn wij aan zet, is dat daarvoor of daarna of zijn wij constant aan zet? Dat is een die ik wil vragen en het laatste sheet waar ik ook bijvoorbeeld u hoorde over Participatiewet. Dat gaat dan met name denken over het sociaal dienst Drechtsteden. In hoeverre, los van dagelijks bestuur, in hoeverre zijn wij daarbij betrokken of is daar alleen de wethouders van de regio daarin meegenomen. En wat is onze rol daarin? Dank u wel.

De voorzitter: Dus twee vragen. De eerste is wanneer zijn we nou echt concreet aan zet? Dus op het moment dat een partij zich aandient of pas daarna als er eigenlijk al iets ligt? En de tweede vraag ging over Drechtsteden en STD wat is onze rol als raad hierin?

Mevrouw Aïtelberd (ambtelijke ondersteuning): Om uw eerste vraag te beantwoorden wanneer u aan zet bent? Later in de presentatie heb ik een stroomschema. Als het goed is, heeft u die ook al ontvangen? Daarin breng ik schematisch ook weer wanneer wat tot stand komt en wanneer u ook als raad zijnde betrokken wordt. Ik denk dat het goed is om dat dan samen nog eens door te nemen. En uw tweede vraag voorzitter, die staat mij niet helemaal meer bij.

De voorzitter: Wat is de rol van de Raad als het gaat over de Drechtsteden STD? Ja. Bij delegatie. Nou, hoever we ook kunnen sturen, dus wanneer mogen we er iets van vinden?

Mevrouw Aïtelberd (ambtelijke ondersteuning): Ik heb zojuist begrepen dat u altijd nog het algemeen bestuur ter verantwoording kunt roepen.

De voorzitter: Ik zie nu meerdere vragen zijn dit vragen die hierop aansluiten. Want dan is het mooi om die eerste pakken. Niet per se. Dan gaan we naar mevrouw Boom van de VVD.

Mevrouw Boom-Vos: Ja. Ik heb meerdere vragen zoals u zei sheet over het uitgangspunt er wordt gezegd we willen een toegankelijker stuk waar de mogelijkheid bestaat voor maatwerk en het actief ingaan op actuele ontwikkelingen. Hoe ziet u het maatwerk en het actief ingaan op actuele ontwikkelingen. Hoe gaat dat in zijn in de praktijk.

Mevrouw Aïtelberd (ambtelijke ondersteuning): Door het toegankelijker in te steken, willen we eigenlijk alleen maar hoogoven aangeven wat de mogelijkheden zijn met betrekking tot sturing voor een verbonden partij. Dat zowel degenen die betrokken of in de verbonden partij actief zijn, de mogelijkheid hebben om de keuze te maken. Voor de wijze van sturing, wat op dat moment de verbonden partij eigenlijk ook vraagt op moment dat u dat specificeert per gemeenschappelijke regeling in de nota, dient u dat ook uit te voeren. Dus alles wat u vastlegt moeten we ook doen op moment dat we daarvan afwijken. Ja. Dan kom je weer in een procedure dat je wellicht de nota moet herzien.

Mevrouw Boom-Vos: Mag ik daar een verdiepende vraag over stellen? Want ik lees in de nota heel veel over de gemeenschappelijke regeling. Die snap ik niet. Superbelangrijk voor ons, maar als ik in de lijst kijk hebben zes gemeenschappelijke regelingen en negen andere verbonden partijen die lijken helemaal terug te gaan en het is een consultatieronde. Vandaar dat mijn vragen ook is over de nota. Toegankelijker is voor mij niet minder, het toegankelijk betekent wel dat je goed je uitgangspunten op moet schrijven. Dat is toch consulteren niet beeldvormend?

De voorzitter: Dat is constateren, maar dat is natuurlijk vooral dat we straks ook op die drie dingen even terugkomen. Die drie vragen u mag alvast iets ervan loslaten, maar probeer ook een concrete vraag te stellen.

Mevrouw Boom-Vos: Dan ga ik nu de concrete vraag stellen. De dingen die ik als raadslid zou verwachten in een nota zijn Dordts uitgangspunten. Bijvoorbeeld, hoe gaan wij met maatschappelijk verantwoord ondernemen om, met deelnemingen hoe gaan wij met een WNT-norm om, hoe hebben wij raden van bestuur en raden van commissarissen die wij benoemen en is dat een afspiegeling van de maatschappij? Hebben wij onafhankelijk toezicht, dus geen ambtenaren in de raad van bestuur. Is zoiets ook mogelijk om in een nota op te nemen?

De voorzitter: Dus is het mogelijk om in de nota ook meer de, hoe zou ik zeggen, de Dordtse uitgangspunten uit te dragen?

Mevrouw Aïtelberd (ambtelijke ondersteuning): Indien dat gewenst is, kan dat altijd.

De voorzitter: Ik voel dat er straks een verzoek om een toezegging gaat komen. Ik denk dat mevrouw, de vraag van mevrouw Stevens hier nog op aansluit of verder gaat.

Mevrouw Stevens: Wel dezelfde vraag als mevrouw Boom, omdat ik ook zoiets had van hoe kan je nou met de Dordtse uitgangspunten? Hoe verwerk je dat dan? Omdat je als raad alleen een zienswijze kan indienen en dan maar afwachten of de andere gemeenten daarmee akkoord gaan. Dus dat was meer voor mij de achterliggende gedachte. Dus ik sluit me aan bij de vraag van de VVD.

De voorzitter: Ja. Laten we dit straks ook even terugkomen als specifiek wat we mee willen geven want dat voel ik dan aankomen. Dan ga ik naar de heer In 't Veld van VSP.

De heer In 't Veld: Dank u wel. Voorzitter, geeft niet hoor, even voor mijn begrip zeg maar. We hebben natuurlijk inderdaad mandaat en delegatie. Kan ik dat gelijkstellen met beleidsrijk en beleidsarm of niet?

De voorzitter: Buurtaal technisch gezien niet. Maar u mag het uitleggen.

Mevrouw De Graaf-Thomas: Nee, dat is wel volgens mij iets heel juridisch, maar volgens mij is het niet. Kijk in de volksmond zou je het misschien zo kunnen zeggen, maar juridisch zit het anders in elkaar. En exact weet ik niet. Ben geen jurist, dus als u dat wil weten, kunnen we daar nogal schriftelijk op terugkomen. Als u dat goed vindt.

De voorzitter: Het lijkt me een vraag die we moeten noteren om vervolgens nog te stellen dus is. Of het delegeren en mandaat gelijk kunnen stellen aan, hoe zou je het ook weer, aan beleidsrijk en beleidsarm. We gaan naar de heer Wringer van Beter Voor Dordt

De heer Wringer: Dank voorzitter. Ik vroeg me af als deze nota dadelijk wordt aangenomen door de Raad, wordt die dan automatisch leidend voor alle verbonden partijen of hebben zij ook nog input voor de nieuwe nota en of kunnen ze zelf zeggen nou we blijven lekker bij de oude nota zitten, want die bevalt ons beter?

Mevrouw ... (ambtelijke ondersteuning): Als de nota is aangenomen, dan is daar geen inspraak van de overige gemeenteraden met betrekking tot de nota van Dordrecht. Daar beslist u en alleen over.

De heer Oostenrijk: Hierop aanvullend voorzitter. Wij kunnen als Dordrecht een keurige nota vaststellen, maar hoe verhoudt die zich tot de andere deelnemers binnen die verbonden partij? Want we kunnen er van alles wat aan koppelen. Maar dan gaat dat leiden tot een polderverhaal met een uitkomst die we dan vervolgens moeten beoordelen?

Mevrouw De Graaf-Thomas: Nee, dat denk ik niet. Kijk, als u aangeeft dat u bijvoorbeeld, dat komt straks nog terug. Andere opties van sturing dat u bijvoorbeeld bij een bepaalde verordeningen een zienswijzeprocedure zou willen, dat is een mogelijkheid die u kunt

inbouwen in de nieuwe nota en andere gemeentes willen dat niet. Ja dan wil uw Raad dat wel en dan zal de verbonden partij daar zich wel aan moeten houden. En dan zullen ze dus dat extra bij voor moeten leggen.

De heer Oostenrijk: Ja. Voorzitter, met andere woorden je kunt allerlei toevoegingen erin stoppen, zolang het niet conflicterend is met het belang van een andere verbonden partij, met een andere deelnemer in die verbonden partij.

Mevrouw De Graaf-Thomas: Nou, wat ik bedoel, is, stel dat een mogelijkheid voor optie van sturing. Ik ga nu even vooruitlopen op een volgende slide, dat u bijvoorbeeld een beleidsstuk, dat u daar toch aan de voorkant wat wil vinden? Dan is het nu bijvoorbeeld dat het ABNDP dat kan vaststellen maar dat de gemeente Dordrecht zegt van ja maar wij willen graag dat toch de zienswijze van de Raad want we hebben dat bepaald van tevoren wordt meegenomen, dan zullen ze dat zal het ABNDP dat proces wel in gang moeten zetten, terwijl misschien Alblasserdam en Hendrik Ido Ambacht dat bijvoorbeeld niet willen.

De voorzitter: Ja. Voldoende beantwoord zijn er op dit moment nog meer vragen over het tweede blokje? Dan gaan we naar het derde blokje. Toch nog een vraag ja, mevrouw Boom.

Mevrouw Boom-Vos: Ik zat heel even te bedenken. Misschien dat u daar later op komt, stond ook in de nota, maar het werd mij niet helemaal duidelijk. Wat voor informatie krijgt de gemeenteraad voor die controlerende taak. Ik las dat die bij de jaarrekening in de P&C-cyclus opgenomen werd. Maar wat voor informatie krijgen we dan op dat moment? Is dat al duidelijk of wordt dat nog bedacht?

De voorzitter: Misschien mag ik hem zelfs nog iets breder trekken. Op welk moment krijgen we welke informatie?

Mevrouw Boom-Vos: Nee, die staat in de nota dat dat het met de jaarrekening komt.

De voorzitter: Nee, maar je hebt op meerdere momenten en op alle momenten wil je weten welke informatie je krijgt.

Mevrouw Boom-Vos: Ja. En volgens mij moet je daar een verschil in maken tussen gemeenschappelijke regelingen andere verbonden partijen, want dat die lopen best wel een ander informatiemoment.

Mevrouw Stevens: Ik bedoel toch wel leuk om een keer met VVD ... Nee ik snap hem wel, want ik denk van dat is ook wel een vraag wat straks voor mij terugkomt, van dat je een soort dashboard krijgt van Dordrecht van dat je het hebt over bepaalde verbonden partijen. Niet allemaal, maar waar je in cijfers ook kan zien van hoe Dordrecht met bepaalde dingen omgaat. Bedoel dat is ook gewoon dat je daar die sturing op kan geven. In plaats van dat bijvoorbeeld in rekening staat er moet een miljoen bij. Weet ik veel wat, maar dat het meer dat bedoel ik toch?

De voorzitter: Ook nog een aanvullende vraag, zeg maar?

Mevrouw Stevens: Nee. Het was verduidelijkend dat ik hetzelfde had.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Dus we gaan even terug naar de basisvraag, welke informatie wordt gegeven?

Mevrouw Aïtelberd (ambtelijke ondersteuning): Dank voorzitter. Ik denk dat het stroomschema inderdaad inzichtelijk maakt welke informatie op welke momenten gegeven wordt. Het is mij niet helemaal duidelijk of u dan ook iets anders bedoelt dan alleen inderdaad de gemeentelijke begroting jaarstukken of een bestuursrapportage.

De voorzitter: We gaan straks het stroomschema even afwachten en dan gaan we kijken of daar nog vragen overblijven, want ik heb het idee dat we die even nodig hebben voor de rest van de vragen. Zijn er nog vragen over het tweede stukje? Dan gaan we nu naar derde stukje Nou hier is die misschien niet voor iedereen helemaal leesbaar, maar in de stukken zit hij ook, dus op de iPad kan die er ook bij genomen worden.

Mevrouw Aïtelberd (ambtelijke ondersteuning): Dank je wel, het stroomschema. Ik heb hem voor de vier grootste partijen in kaart gebracht. Ik stel dan ook voor dat we er een ook samen gewoon gezamenlijk doorlopen. Hoe dat zich dan ook verhoudt ten opzichte van de P&C-cyclus van de gemeente Dordrecht. Ik heb als uitgangspunt ook het huidig jaar genomen, 2025. Dan leeft het ook wellicht wat meer. In de maand januari voor de gemeenschappelijke regeling de eerste regel bij de gemeenschappelijke regeling sociaal, worden nu ook de jaarstukken opgesteld. Dat noemen zij dan ook de concept jaarrekening 2024 en tevens zijn zou ook bezig met het opstellen van het bestuursapparaat 2025.

De bestuursrapportage is een wijziging op de begroting 2025 die reeds eerder heeft vastgesteld of het algemeen bestuur reeds eerder heeft vastgesteld, daarnaast in februari start de gemeenschappelijke regeling sociaal ook met het opstellen van de programma begroting van de gemeenschappelijke regeling, ook wel de concept PPG20 genoemd. Vervolgens zal het algemeen bestuur in juli de conceptprogramma begroting en jaarstukken '24 en indien van toepassing ook een bestuursapparaat vaststellen. Dat doen zij na een zienswijzeprocedure. Dat zal ik u verder ook toelichten in de regels die komen gaan en in het najaar binnen de gemeenschappelijke regeling sociaal komt er een uitgangspuntennotitie en zoals u ziet al 2027 dus hier valt al op dat in een jaar bij onszelf een gemeenschappelijke regeling zich bezighoudt met vier jaren, waarin we terugblikken op '24 waarin we vooruitkijken voor een begroting '26 waarin we een huidig loop jaar wijzigen middels een bestuursrapportage '25 en daarnaast ook nog eens onze uitgangspunten in kaart brengen voor 2027. Nou deze uitgangspuntennotitie die wordt ambtelijk gedeeld en welkom is er voor u nog ter kennisname aan de Raad een najaar brief omdat een tweede bestuursapparaat niet meer mogelijk is om nog voor het einde van het jaar vast te laten stellen. Geschiedt dat middels een najaar brief ter kennisname. Hoe verhoudt zich dat dan tot de P&C-cyclus? Dat is de tweede regel het proces P&C-cyclus binnen de gemeente Dordrecht. Aan de linkerkant van het pijltje geef ik eigenlijk aan de producten die tot stand komen bij de gemeenschappelijke regeling en aan de rechterkant van het pijltje geef ik aan waarin wij eigenlijk die input ook verwerken in onze producten van de gemeente Dordrecht. Ik had het zojuist al nog even over die

uitgangspunten '27 zoals u ziet binnen de P&C-cyclus op de tweede regel van januari tot en met juni behandelen wij de uitgangspuntennotitie '26 in onze perspectiefnota '26, waar we reeds mee gestart zijn. De conceptjaarstukken van '24 van de gemeenschappelijke regeling. Die verwerken wij in onze eigen jaarstukken gedurende deze periode en dat geldt ook voor de conceptprogramma begroting '26 van de gemeenschappelijke regeling sociaal, die verwerken wij in onze perspectiefnota '26. Het verwerken van beide producten, dat doen wij eerst zodra wij de stukken ontvangen. Die moeten voor 15 april aan alle raden van de deelnemende van de gemeenschappelijke regeling aangeboden worden ter zienswijze en die ontvangt u dan ook en dat ziet u in de derde regel in de maanden maart, april voor een zienswijzeprocedure op het moment dat wij de stukken in concept hebben ontvangen. En deze een zienswijzeprocedure lopen dan komt u eigenlijk op de derde regel uit, dan stelt u deze zienswijze ook vast in de maand juni. Op moment dat u deze heeft vastgesteld, stuurt u deze weer terug naar het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling, dan komt u weer in de eerste regel terecht in de maand juli. Daar wordt uiteindelijk de conceptprogramma begroting en jaarstukken vastgesteld en vanaf dat moment zijn ze ook niet meer in concept, maar behandelen wij ze definitief. De definitieve programma begroting, de tweede regel van de maanden juli tot en met oktober. Die verwerken wij weer in onze programma begroting '26, want wij zijn daar natuurlijk vanaf de zomer tot en met oktober ook mee bezig. De bestuursrapportage, die dan reeds is vastgesteld door het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling sociaal verwerken we dan ook weer in onze bestuursrapportage, die dan ook weer loopt van de maanden juli tot oktober. Beide producten zowel de programma begroting als de bestuursrapportage van de gemeente Dordrecht. Die stelt u dan weer vervolgens vast in november van het jaar.

Dus zoals u ziet. Als een rode draad volgt het gegeven, volgt de stukken van de gemeenschappelijke regeling, krijgt het zijn plek in de P&C-cyclus van de gemeente Dordrecht.

De voorzitter: Ik zie onder wel wat vragen her en der. De heer Wringer. Beter Voor Dordt, daarna de heer Oostenrijk, CDA. En dan gaan we daarna weer verder.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Ik denk dat ik het stroomschema wel aardig begrijp. Ik heb wel een vraag over de eerste regel, zeg maar, gemeenschappelijke regel sociaal. In januari, in februari, maart wordt de conceptbegrotingen concept jaarrekening vastgesteld, maar dat staat ook in juli, dus dat blijft wel heel lang in concept. Ik denk dat dat dan definitief begroting '26 en definitief jaarrekening '24 moet zijn, maar als dat niet zo is, dan hoor ik het graag, dan hoor ik ook graag wanneer die definitief worden vastgesteld. En mijn vraag is zit hier een beetje flexibiliteit in, want in 2023 ging natuurlijk met de P&C-cyclus in Dordrecht helemaal de mist in. Dus ik wil misschien meer een vraag aan de wethouder of zo.

De voorzitter: Dus eigenlijk twee vragen. Er is een mogelijk foutje ontdekt bij jullie, dus daar graag een reactie op of dat nog concept is of dat dat al definitief is en of er rek zit in het schema.

Mevrouw Aïtelberd (ambtelijke ondersteuning): Vanaf totstandkoming van de conceptjaarstukken en de programma begroting blijft het in concept tot en met vaststelling door het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling. En dat is

dan in juli en zoals ik in de tweede regel aangeef, dan pas spreek ik over een definitieve programma begroting, dus de concept jaarstukken '24 van de gemeenschappelijke regeling verwerken wij in onze jaarstukken en onze jaarstukken worden ook pas in begin juli vastgesteld.

De heer Wringer: Ik vind het toch vreemd, omdat er natuurlijk over de hele regel over het hele jaar alleen concept staat. Ik verwacht eigenlijk eerst een concept en dan een definitieve vaststelling dus dat gooit hem even ...

De voorzitter: Maar in juli wordt het dus definitief. Het komt daar binnen bij het AB als concept en ze besluiten dan en dan wordt het definitief.

De heer Wringer: Dat begrijp ik, dus ik had eerder gezegd, nou ja, maak het dan op dat moment ook definitief in de eerste regel, maar oké.

De voorzitter: En de ruimte zit er een beetje rek in de schemer?

Mevrouw Aïtelberd (ambtelijke ondersteuning): Kort gezegd, nee. Ik hoor van mijn collega nog beter om even een aanvulling te geven.

De voorzitter: Sommige raadsleden zijn nooit zo blij met alleen een nee.

Mevrouw Aïtelberd (ambtelijke ondersteuning): Dit is de eerste keer. Dat heeft te maken met de vaststelling van de stukken bij wet is bepaald dat voor 15 juli van het lopende jaar de jaarstukken vastgesteld moeten zijn en zo ook de begroting.

De voorzitter: Gaan we naar de heer Oostenrijk van CDA.

De heer Oostenrijk: Ja. Voorzitter. Twee verschillende vragen. Deze stroomschema's die hebben betrekking op vier gemeenschappelijke regelingen. Hoe zit dat met die andere verbonden partijen? Want ik noem maar een dwarsstraat. De Nederlandse bank, een bank, Nederlandse gemeenten hanteren we dan een soortgelijk schema? En de andere vraag is als je kijkt dat dan in het in het najaar pakweg november wordt er iets gezegd over dit jaar over '27. In hoeverre kunnen verbonden partijen gevraagd, geëist worden om een verder doorkijkje financieel te geven? Net zo goed als dat er dan voor afgelopen jaar in één keer het ravijnjaar is genoemd, kan bijvoorbeeld, ik noem er een dwarsstraat bij Stedin, kunnen we dan op een gegeven moment plotseling verrast worden met een veel hogere bijdrage, omdat ze klaarblijkelijk dat niet hoeven aan te geven op tijd, dus dat je ook van een verbonden partij mag vragen van wat is jullie meerjarenperspectief? Zit dat in die hele nota verwerkt?

De voorzitter: Dus de eerste vraag was, we hebben hier stroomschema 's van vier verbonden partijen. Hoe werkt het met de andere? Er zijn er nog veel meer en dan de tweede vraag, in hoeverre wordt er al een meerjarenplan gevraagd, geëist van de andere verbonden partijen?

Mevrouw De Graaf-Thomas: Ik zal proberen de eerste vraag te beantwoorden. Waarbij verbonden partij een onderscheid tussen publiek-privaat verbonden partijen. Dus als we bijvoorbeeld over BNG hebben Stedin dat zijn andere verbonden partijen dan de GR

sociaal dat zijn meer gemeenschappelijke regelingen, dus daar zit al het onderscheid in, dus bij privaat-publiek hebben we geen bestuursrapportage die daarbij dan verwerken. Bij Stedin hebben we gewoon een soort aandeel waarin we dividend krijgen. Waarin we natuurlijk een inschatting maken hoeveel dividend krijgen wij van Stedin en dat verwerken wij natuurlijk ook in onze planning en control cyclus in onze producten.

De heer Oostenrijk: Tenzij er geen sprake is van een dividend, maar dat je mag bijplussen.

Mevrouw De Graaf-Thomas: Dat kan ook ja een plus of min, maar zij werken dus niet met hele grote bestuursrapportage en dat soort zaken zoals de BNG werkt zo ook niet en daarnaast hebben we natuurlijk ook wel wat kleine gemeenschappelijke regelingen, zoals de volgens mij ook de Kiltunnel. Sorry, ik zeg het verkeerd, ja, maar even in de volksmond Kiltunnel, maar we hebben even bewust nu voor deze vier grote gekozen en als u daar behoefte aan heeft kunnen we dat ook voor de anderen eventueel ook uitwerken. Maar voor deze presentatie hebben we even gewoon voor de vier, omdat daar het financieel belang het grootste is.

De voorzitter: Bedankt. En dan de tweede vraag over het meerjarenplan.

Mevrouw De Graaf-Thomas: U als raad kan dat natuurlijk altijd vragen.

De heer Oostenrijk: Ja, dat is leuk, maar het zou handiger zijn als daar iets in zo'n nota wordt opgenomen.

Mevrouw De Graaf-Thomas: In de meerjarenbegroting is dat natuurlijk altijd opgenomen. Alle verbonden partijen maken een begroting en die is altijd meerjarig, dus daar is altijd een doorkijk wordt er meegegeven.

De voorzitter: Ja. Maar de vraag is iets anders of het in de nota of daar iets over opgeschreven staat dat we die doorkijk willen hebben zoiets...

Mevrouw De Graaf-Thomas: Nee niet zo expliciet, omdat dat natuurlijk een onderdeel uitmaakt van de begroting zelf. Die is altijd meerjarig, dus we hebben het niet expliciet, zo benoemd.

De voorzitter: Mevrouw Boom, VVD.

Mevrouw Boom-Vos: Ja. Volgens mij sloeg mijn eerste vraag ook wat op wat mijnheer Oostenrijk zei. Hoe kunnen wij als raad de controlerende taak niet op de gemeenschappelijke regeling, maar op die publiek-private rechtelijke ondernemingen in de gaten houden? Wanneer zien wij hoe groot het risico is wat voor kapitaal we erin gestopt hebben als dat in de nota ook opgenomen kan worden ... Ik zie u gelijk naar de knop grijpen. Dus dat zal wel zo zijn.

De voorzitter: Mevrouw De Graaf.

Mevrouw De Graaf-Thomas: Nou, wordt sowieso geïnformeerd over alle verbonden partijen, dus ook deze verbonden partijen via de paragrafen van de partij in de

jaarrekening, in de begroting. En daar staat ook het financieel belang in benoemd, van hoe groot is het financieel belang? Want dat is namelijk een verplichte paragraaf vanuit de BBV daar moet dat allemaal zijn ingevuld, dus u krijgt sowieso twee keer per jaar die informatie en ja hoe kunnen we dat in de gaten houden? Ja dat heeft natuurlijk ook te maken met het belang wat u heeft kijk de BNG daar zijn we allemaal, alle gemeenten hebben daar belang bij. Maar daar is natuurlijk inspraak natuurlijk vele malen kleiner dan bij bijvoorbeeld een sociaal.

De voorzitter: Is de vraag volledig beantwoord?

Mevrouw Boom-Vos: Ik wou alleen even bedanken, want het stelde mij weer wat geruster. Uit de nota dacht ik dat we het maar één keer in het jaar alleen op impactanalyse kregen. Vandaar dus bedankt.

De voorzitter: Mooi wat geruststelling aan de rechterkant. Zijn er nog vragen over dit stroomschema? We hadden ook nog twee eerdere vragen die met behulp van het stroomschema beantwoord zouden worden. De heer Safranti, is ook uw vraag hiermee weg? Heer Oostenrijk heeft nog een vraag.

De heer Oostenrijk: Er wordt in het stroomschema gesproken over een concept jaarrekening of begroting en het definitief. Gewoon een vraag, hoe vaak komt het voor dat een concept in financieel opzicht afwijkt van het definitieve van zo'n bijvoorbeeld gemeenschappelijke regeling? Want die hebben dan het meeste effect. Ik vraag het omdat als dat het geval zou zijn, dan kan er een conflict ontstaan met de vaststelling van de kadernota. Want die zit dan op hetzelfde moment, dus mijn vraag is even, is het usance dat een concept, wat dan in april dan behandeld wordt, dat dat eigenlijk altijd uitmondt in een definitieve versie?

De voorzitter: Dus is het gebruikelijk dat een concept vaak nog allerlei veranderingen ondergaat of blijft het vrijwel gelijk voor de definitieve versie?

Mevrouw De Graaf-Thomas: Dat hangt natuurlijk af van de hele zienswijzeprocedure die alle raden natuurlijk uitvoeren de diverse zienswijzen die worden natuurlijk naar de besturen gestuurd van een betreffende gemeenschappelijke regeling? Maar het kan natuurlijk voorkomen dat die zienswijzen als bijvoorbeeld ergens tegen bent. En de andere gemeentes zijn dat ook dat dat dan afwijkt. Dat daar dus de begroting als we even als voorbeeld de begroting pakken, het concept afwijkt van de definitieve versie en wij verwerken natuurlijk dan de conceptbegroting om ons even als voorbeeld te gebruiken in onze perspectiefnota en dan zullen wij in onze begroting zullen wij dan weer een correctie moeten toepassen ten opzichte van onze perspectiefnota. Als het AB anders heeft besloten.

De voorzitter: Maar de vraag was in welke mate het gebruikelijk is dat er veel veranderingen zijn.

Mevrouw De Graaf-Thomas: Vanuit Dordrecht weet ik nog niet. Heb niet zo heel veel ervaring mee. Maar van de andere gemeentes waar ik gewerkt heb, is mijn ervaring dat dat niet vaak voorkomt.

De voorzitter: Mevrouw Boom, VVD.

Mevrouw Boom-Vos: Misschien dat u hem wil parkeren. Maar ik zie dat bij het stroomschema wordt doorgelinkt naar zestien verbonden partijen. En net als in de nota wordt door doorgelinkt. Ik vraag me af waarom daar de HVC niet bij staat. Want daar hebben wij toch ook aandelen in?

Mevrouw De Graaf-Thomas: Dat zit bij GEVUDO, mevrouw Boom.

Mevrouw Boom-Vos: GEVUDO staat wel dat is de gemeenschappelijke regeling. Ja maar een HVC is een apart bedrijf waar we aandelen in hebben.

De voorzitter: Ik hoor hier ter rechterzijde dat we geen aandeel hebben in HVC, maar dat het indirect dus via GEVUDO loopt.

Mevrouw Boom-Vos: Dan mag HVC zijn website even aanpassen.

De voorzitter: Oké. Nou daar nemen we kennis van. Wie heeft er nog meer vragen over het stroomschema? Niet dat is mooi. Dan gaan we naar denk ik het laatste stukje van de presentatie en dan is het woord weer aan mevrouw Aïtelberd.

Mevrouw Aïtelberd (ambtelijke ondersteuning): Dan met betrekking tot de opties van sturing. Wat we nu in de nieuwe nota hebben opgesomd, zijn de sturingsopties die hier op de slide genoemd zijn. U kunt teruglezen met betrekking tot de definitie wat deze sturingsopties inhoudelijk inhouden. Ik geef daarbij wel aan dat het niet verplicht is om voor alle gemeenschappelijke regelingen deze vast te leggen. Dus we hebben ze nu benoemd dat die mogelijkheden er zijn maar niet gespecificeerd dat u ze ook voor een X aantal gemeenschappelijke regelingen ook moet daarop moet toeleggen. Het is aan u de raad natuurlijk de keus om per gemeenschappelijke regelingen daarin een afweging te maken. Dan zijn er nog overige mogelijke opties van sturing die nu niet in de nieuwe nota benoemd zijn, maar die er wel zijn. Waarin u als Raad zijn een keuze kunt maken om deze ook op te nemen in de in de nieuwe nota. Dan gaat het om de sturing op beleidscyclus de regionale raadsadvies commissie, periodieke evaluatie burgerparticipatie en informatieplicht. De sturing op de beleidscyclus, nou dat is de sturing dan met name op de kade nota en de perspectiefnota, daar wordt beleid bepaald daar kunt u sturing op geven inmiddels een zienswijze, daar bent u al mee bekend bij de zienswijzeprocedure van de begroting. Je kunt verder uitbreiden in de nieuwe nota voor welke nieuwe aspecten u ook een zienswijzeprocedure zou willen instellen een voorbeeld dat daarvan zou kunnen zijn op verordeningen of overige kaderstellende plannen en wijzigingen in die besluiten die worden voorbereid. Het is nu wel een verplichting om hieromtrent een afweging in te maken en dat ook expliciet te benoemen. Nou wanneer? Bij vaststellen van de gemeenschappelijke regeling of bij eventueel bij een evaluatie van een verbonden partij kun je daartoe besluiten om daar een zienswijzeprocedure voor te willen starten. Dan met betrekking tot de regionale raadsadvies commissie. Momenteel hebben opgenomen dat u dat kunt instellen, maar niet als verplichting. U beslist als Raad zijn zelf daarover in hoeverre u daar gebruik van wilt maken. Het doel hiervan is om gemeenteraden ook met elkaar te laten overleggen. Dus eigenlijk ook meer draagvlak te creëren. Een voorbeeld hiervan zou kunnen zijn een gezamenlijke zienswijze op te stellen rekening houden dat besluitvorming en sturing blijft heeft altijd

bij de individuele raden zelf liggen. Tevens heeft u dan ook de mogelijkheid als een regionale raadsadvies commissie om advies te geven aan het algemeen bestuur. Ook kunnen zij u raadplegen en kan daarmee ook een voorbereidende rol hebben in de beleidscyclus, die we zojuist hebben laten zien. Vanuit de WGR is een raadscommissie formeel niet meer dan voor een samenwerkingsverband, maar de WGR weet dat in de praktijk dat niet altijd standhoudt. Dus hij is er ook niet op tegen om een raadsadvies commissie in te stellen voor meerdere gemeenschappelijke regelingen. Daarnaast kan de raadsadvies commissie ook handelen op basis van oproep en verzoek van enkele of meerdere raden, dus op incidentele basis. Momenteel is het ook actueel binnen de gemeente Dordrecht bestaat die behoefte ook vanuit een gemeenschappelijke regeling dienst gezondheid en jeugd. Mocht u daar meer inhoudelijke vragen over hebben dan verwijs ik door naar de commissiegriffier. Dan met betrekking tot de periodieke evaluatie. Hierin kunt u ook toe besluiten om in de nota vast te leggen welke periodieke evaluatiemomenten u wilt hanteren. Ook met betrekking de inhoud ervan.

Het kan natuurlijk een beperkte evaluatie zijn, maar ook een allesomvattende, met betrekking tot doelstellingen. In hoeverre zijn deze bereikt? Of het functioneren van de samenwerking en het samenwerkingsverband. Dus het is aan u wat u eigenlijk daarin wilt laten rapporteren. Nou met wie heeft u deze periodieke evaluatie met colleges en raden die kennis overgang van zaken bezitten. En ook wanneer moment van de evaluatie kunt u daarin ook vast laten leggen. Als het gaat om burgerparticipatie. Nou veelal eigenlijk van deze overige sturingsmogelijkheden voeren we eigenlijk wel uit, maar u kunt er ook voor kiezen om dat vast te leggen en dan ook nader te duiden voor welke specifieke besluiten dit geldt, omtrent de wijze waarop ingezet en belanghebbenden betrokken worden bij voorbereiding en dergelijke. We komen bij het onderdeel van de informatieplicht zoals ik al zei veel al doen we al en ook vanuit eigen inzicht van actuele ontwikkelingen die er spelen, wordt u als raad zijnde geïnformeerd. De incidentele informatieplicht die is er al moment dat er een onverwacht voorval zich voordoet. Maar je kunt daartoe ook besluiten om op structurele basis mee geïnformeerd te worden en op welke wijze dat u dat inhoud wilt geven. Dus het moment kunt u daarin bepalen de wijze waarop en welke onderwerpen en daarin zult u in hoofdlijnen ook naar eigen inzicht ook weer een keuze moeten maken op welke aspecten daar op welke aspecten daarin wil laten opnemen. Je kunt ervoor kiezen om het vast te leggen, maar ook rekening houden dat u altijd ook vanuit wettelijk oogpunt, ook altijd de mogelijkheid heeft om zelf inlichtingen op te vragen. Dus op moment dat het niet benoemd is in de nota, wil niet zeggen dat er niet naar gevraagd kan worden. Zijn er nog vragen over de mogelijke overige opties?

De voorzitter: Er komen wat vragen. De heer Bootsman van GroenLinks.

De heer Bootsman: Ja, dank u wel voorzitter. Ik had een vraag over die raadadviescommissie, want vorig jaar heeft dat ook gespeeld. Toen was eigenlijk de Dordtse gemeenteraad. Die was daar niet echt voor. En omdat wij het als Dordters niet wilden, kwam het ook niet. Ook al wilde de andere gemeente dat wel, is dat bij dit ook het geval dat wij als Dordters kunnen zeggen het komt niet, want wij vonden dat destijds nogal lullig zo van ja de andere gemeenten die willen dat en wij houden het nu tegen. Dus vandaar dat ik dat even vraag.

De voorzitter: Als een van de gemeentes niet wil, komt het dan ook niet?

De heer Den Boer: Het is inderdaad zo dat het er alleen komt als alle raden dat willen. En bij de GR sociaal was Dordrecht de enige die dat niet wilde, dus het is er niet gekomen. Maar er is ook nog een alternatief dat je als raad wel instemt dat er een adviescommissie komt, maar dat je niet deelneemt. Dat is nog een alternatief.

De voorzitter: Mevrouw Nieuwland, ChristenUnie/SGP.

Mevrouw Nieuwland: Dank u wel. Ik wil graag nog een vraag stellen over de slide over de opties van sturing. Daar ging u nog in op de disclaimer van dat we dus niet verplicht zijn om ze vast te leggen. Ik had het ook zelf op kunnen zoeken, maar dat heb ik niet gedaan en daarom vraag ik hem hier maar.

Ik ben eigenlijk wel benieuwd of die opties van sturing in de huidige nota wel opgesomd stonden. Dus of we dat als het ware verliezen of dat ze daar ook niet in stonden?

Mevrouw Aïtelberd (ambtelijke ondersteuning): Deze opties van sturing zoals opgenoemd of opgesomd in de slide, die zijn in de nieuwe nota opgenomen zijn alleen niet gespecificeerd dat je bijvoorbeeld zegt bij oprichting of toetreding bij een specifieke gemeenschappelijke regeling. Dat is nog vaak ... In de oude zijn ze ook niet opgenoemd. Nee.

De voorzitter: De heer Wringer, Beter Voor Dordt.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Even terug naar het vorige antwoord. Misschien kunnen we een overzicht krijgen van de opties van sturing die nu gelden voor de verbonden partijen. En ik heb nog een tweede vraag we kunnen natuurlijk die verbonden partijen helemaal gek maken door alle opties van sturing toe te voegen plus alle mogelijke opties toe te voegen. Maar dan krijgt de Raad ontzettend veel informatie. Is het verstandig om misschien een advies te krijgen van nou, dit is verstandig en hierom is de reden? En dat kan natuurlijk altijd in de loop der jaren aangepast worden, maar ik denk dat het om de raadsleden een beetje richting sturing te geven, is dat misschien wel handig.

De voorzitter: Dus kunnen we een overzicht krijgen van hoe er zeg maar nu gestuurd wordt op dit moment en de andere is kunnen we als Raad een advies krijgen over wat we zouden moeten opnemen?

Mevrouw De Graaf-Thomas: Hoe sturen we nu? Dat is eigenlijk gewoon wat we in het stroomschema hebben uitgelegd. Over de zienswijzen zoals we dat nu doen. Bij de begroting en de jaarrekening en u krijgt ook indien nodig raadsinformatie brieven. We hebben niet voor alle verbonden partijen hebben wij een zienswijzeprocedure want bij de BNG heb je dat bijvoorbeeld niet. Dus dat is alleen natuurlijk bij de verbonden partijen waar het van toepassing is, maar u heeft ook recentelijk natuurlijk ook wel eens gewoon wat informatie bijvoorbeeld over Stedin en over GEVUDO en over de kiltunnel bijvoorbeeld. En dat kan zijn via de reguliere planning en control cyclus. Dat we dat gewoon opnemen. In onze eigen bestuursrapportage of in onze jaarstukken, de zienswijzeprocedure en gewoon de verplichte paragraaf verbonden partijen die wij gewoon vanuit de BBV moeten opnemen in de begroting en in de jaarstukken en daar staat dan ook de mate van sturing bij. Of tenminste daar staat in de oude nota hebben

we natuurlijk nog over wat mevrouw Aïtelberd ook zegt, over de stoplichtjes, de kleurtjes en die staan ook zo nog benoemd in de huidige nota, dus die zijn ook nog omdat deze nota nog niet is vastgesteld. Zult u straks ook in de jaarstukken in de paragraaf bedrijf of in sorry in de paragraaf verbonden partijen ook nog steeds die stoplicht kleurtjes ook zien. Zo sturen we het ook.

De voorzitter: En dan de tweede vraag over het advies. Of wij advies kunnen krijgen over wat we wel moeten opnemen.

Mevrouw De Graaf-Thomas: Dat was eigenlijk in het concept natuurlijk ook, In de huidige concepten hebben we een aantal opties van sturing opgenomen. Maar we hebben er bewust voor gekozen om het niet helemaal dicht te timmeren, want zoals mijnheer Wringer ook aangeeft, als je alles gaat vastleggen. Dan vrees ik dat ook wel heel veel informatie gaat krijgen. En is dat wenselijk? Dat kan ik niet voor u beantwoorden. Dus vandaar dat we ook gekozen hebben om het wat losser wat flexibeler te maken. Waarin we gewoon wel de huidige stand gewoon doorzetten met de zienswijzen. En u heeft nog een mogelijkheid om een aantal andere opties toe te voegen, en dat kan ook flexibel of dat u zegt van ja bij die verbonden partij vinden we toch belangrijk om dat verplicht te stellen. Ja en dat ook en dat adviseren over daar zit ook een stukje politiek achter wat ik niet kan beantwoorden.

De voorzitter: Nee. Inhoudelijk had ik die kans ook niet willen geven. Het ging puur technisch om de vraag kan het. Mevrouw Boom, VVD.

Mevrouw Boom-Vos: Ik zou hier heel graag een beetje verder op willen gaan, want ik vind het heel erg theoretisch. Bij een vraag hoe sturen we nu, is het voor mij als raad zit niet alleen de vraag hoe sturen we als raad maar hoe stuurt de gemeente? Wat doen we met de ambtelijke ondersteuning? Hoe vaak zijn die in gesprek met een gemeenschappelijke regeling of een andere verbonden partij? Zijn er bij de belangrijkste verbonden partijen per kwartaal met inhoudelijk wethouder bijvoorbeeld bilateraal of gesprekken. Dat soort zaken meer en er staat ook in de nota dat er actief of passief gestuurd wordt. Dat is heel logisch. Dat is een maatwerk per verbonden partij, maar wat verstaan we onder actief sturen?

De voorzitter: Dus hoe stuurt de gemeente? Zijn er Bila's? Zijn er ambtenaren die in overleg zijn en wat is nou eigenlijk precies het verschil tussen actief en passief?

Mevrouw Aïtelberd (ambtelijke ondersteuning): De gemeente of de ambtelijke ondersteuning of uitvoering binnen de gemeente heeft zijn eigen inzicht, hebben ze eigen kernteams. Ik weet bijvoorbeeld bij de gemeenschappelijke regeling sociaal dat ze gebruikmaken van een vooroverleg op een OGO-overleg. Daar zitten diverse personen zijn daarbij betrokken zowel van financiën als business control, dus die hebben naar eigen inzicht en behoefte hun eigen overleg. Volgens mij is dat bijna ja. Maandelijks pin me er niet op vast en dat verschilt per gemeenschappelijke regeling er is geen één format of een smaak voor alle gemeenschappelijke regelingen. Ieder bepaalt dat voor zichzelf waar nodig is wordt er overleg en met de juiste personen worden daarbij betrokken.

De voorzitter: Een aanvulling nog van een wethouder.

De heer Van der Kruijff: Jawel ik houd het ook wel technisch, maar dat is wel praktisch als je naar de praktijk kijkt zie je, want je zei hoe doen dan de portefeuillehouders dat? Meestal zijn de betreffende portefeuillehouders ook lid van het bestuur. Als je naar de GR sociaal zit. Even voor Dordrecht daar zit Chris van Benschop in.

Daar zit ik in en wij hebben samen een heel deel van de sociale portefeuille, dus wij zijn betrokken bij het beleid, omdat we als algemeen bestuur het beleid moeten vaststellen wat daar voorbijkomt. Dus zo is het operationeel geregeld. En ja ambtelijk wordt dat voorbereid en praktisch. Vanuit Dordrecht gebeurt dat zoals mijn buurvrouw net zei. En we hebben ook het geluk een grote gemeente te zijn. Dat we dat kunnen want een aantal kleinere gemeenten moet ik ook eerlijk zeggen, heeft niet altijd die beleids capaciteit dat ze dat ook goed invulling kunnen geven. Dat is voor hen ook alle belang om lid van een GR te zijn.

De voorzitter: Bedankt. Dan gaan we naar mevrouw Stevens, PvdA.

Mevrouw Stevens: Dank u wel voorzitter. Twee vragen met betrekking tot de regionale Raad adviescommissie in de vorige periode is de vorige raadsperiode toen was zeg maar informeel was dat er met betrekking tot de jeugdzorg althans tot de dienst gezondheid en jeugd dat was informeel. Dat werd wel door de griffie hier in Dordrecht ondersteund. Dat was echt. Dat werkte ook heel goed met die zienswijze, omdat je dan met verschillende gemeenten dat kan afstemmen. Waardoor je dus meer kracht hebt om dingen te kunnen veranderen. Mijn vraag hierbij is bij deze staat, is het dan ook mogelijk dat die ondersteuning er weer is vanuit de griffie of vanuit een andere of is dat echt een initiatief dat vanuit de raadsleden moet komen? Dat is mijn eerste vraag en de tweede vraag die ik heb met betrekking tot sturing. Dan heb ik het net ook al in het begin ook over gehad, je ziet dus wel in de jaarrekening of in de perspectiefnota kader nota staat er dan wel van nou dat is opgenomen en er moet zoveel of zo en ik zou dat gewoon toch willen vragen van kan dat niet wat uitgebreider? Door middel van bijvoorbeeld een dashboard waarin heel duidelijk staat van nou voor dat geld zijn zoveel cliënten geholpen. Ik zeg maar wat als voorbeeld, dus dat er wat meer onderbouwd gaat worden in plaats van dat er alleen staat er moet meer geld bij. Even heel plat gezegd. Zijn de twee vragen.

De voorzitter: Goed eerste vraag, als er een adviescommissie komt kan die dan ook op ondersteuning rekenen en de tweede vraag kan er een dashboard worden toegevoegd? Eerst doen we aan de griffier.

De heer De Boer: Mevrouw Stevens heeft het ook over een informeel, want bij de jeugd was er in de afgelopen jaren niet een formeel ingestelde commissie, maar een informeel afstemmingsoverleg. Daar kunnen volgens mij altijd vanuit de raad initiatief voor worden genomen en regionale adviescommissie is echt een formeel ingesteld gremium en ik denk voor allebei geldt dat daar ondersteuning vanuit griffie of griffies voor geregeld kan worden.

Mevrouw Stevens: Dank je wel, want dat was echt heel fijn in de vorige periode, dat daar vanuit griffie een goede ondersteuning in was.

De voorzitter: Goede ervaring mee dus en een dashboard?

Mevrouw De Graaf-Thomas: De gegevens die wij zelf in onze eigen planning en control producten verwerken. Daar doelt u op? Die halen wij natuurlijk uit allerlei notities die ook voor uw raad beschikbaar zijn van vanuit de bijvoorbeeld de GR sociaal of de DGJ. Dus wij maken daar een korte samenvatting van, maar we verwijzen altijd wel naar de desbetreffende notitie waar dus alles in staat. Daar staan alle gegevens ook in en we werken dan ook vaak in onze planning controle producten met een hyperlink, zodat we ook gelijk naar die betreffende notitie kunnen verwijzen, zodat u dat ook nog kan nalezen.

De voorzitter: Oké. Dus op dit moment is er geen dashboard wel notities, maar dat kunt u dan meegeven als input wat u zou willen. Er is wel een dashboard? Niet op die manier.

De heer Van der Kruijff: De Graaf zegt, de informatie is er wel, maar we typen niet de hele jaarrekening op de begroting van de grover, want daar staat het allemaal in. Het is een hele korte samenvatting in de begroting.

Mevrouw Stevens: Dat klopt. Natuurlijk staat het er kort in, maar de meeste vragen die in de commissie weer komen zijn van waarvoor moet er zoveel extra geld bij, waar is dat dan voor nodig? En ik zou daar gewoon wat veel meer uitleg in willen hebben. Door bijvoorbeeld vooral bij sociaal, zowel bij de DGJ als bij sociaal. Van wat is er dan met dat geld gebeurd? Waarom is er extra geld voor nodig? Wat zijn daar de verwachtingen van? Dus wat veel meer onderbouwing daarin kijk en ik noem met name deze twee verbonden partijen, omdat daar ook het meeste geld naartoe gaat en altijd een tekortkoming is.

De voorzitter: Het is in elk geval een wens die eigenlijk al genoteerd is. De heer Oostenrijk had ook nog een vraag.

De heer Oostenrijk: Voorzitter, er is al een paar keer het woord sturing gebezigd. Ik zit dan te zoeken naar een variant daarop. En dat begint bij informatieverstrekking, oftewel hoe kan je zien wat er gaande is bij die verbonden partijen? En dan hebben we het inderdaad over de belangrijke gemeenschappelijke regelingen. Is het de mogelijkheid dat die belangrijke gemeenschappelijke regelingen ons en dat zou dat loopt dan via de griffie de agenda's toestuurt waarbij de griffie filtert over essentiële zaken aan de orde worden gesteld want dat is een agenda. Waarbij dan we als raad misschien iets mee kunnen oftewel dat we ergens mee wakker worden van nou gebeurt dit is dat voor ons reden om er iets mee te doen. Een vinger aan de aan de pols, maar niet te zwaar.

De voorzitter: Is het mogelijk om de agenda's te zien, zodat de raad op tijd kan inschatten of er ook belangrijke onderwerpen langskomen?

Mevrouw Aïtelberd (ambtelijke ondersteuning): Ik durf daar nu geen antwoord op te geven. Ik zal dat moeten navragen of dat mogelijk is, of die wens mogelijk is om uit te voeren.

De heer Oostenrijk: Ja, voorzitter. Laten we zeggen, het zou me verbazen als er een nee op zou komen want dan zou het betekenen dat een gemeenschappelijke regeling zou zeggen van jongens, jullie als raad van Dordrecht krijgen geen agenda toegestuurd. Ik kan me niet voorstellen, maar het is goed om het na te vragen.

De voorzitter: De agenda's zijn ook inzichtelijk, maar dan moet je ze zelf opzoeken, dus het is geen geheime informatie. Ik wil eigenlijk heel graag overstappen naar de drie vragen, want er komt eigenlijk al heel veel langs wat met die drie vragen te maken heeft. Als er echt nog dingen zijn die niet met die drie vragen te maken hebben kunnen ze nu nog. Mevrouw Boom, u had nog iets?

Mevrouw Boom-Vos: Nee. Ik zat voor mezelf te vragen wat heeft het voor toegevoegde waarde? Hoe stuur wij daarop? En ik zag dat de wethouder Van der Kruijff volgens mij daar een toelichting op wilde geven. Daar was ik wel benieuwd naar.

De heer Van der Kruijff: Wat ik wil wilde zeggen als u het wil weten. Maar heel kort als je bijvoorbeeld de GR sociaal even als voorbeeld zo'n algemeen bestuursvergadering die is openbaar en ook ik word ook van andere GR-en wordt ook wel via de mail vaak naar de raad informatie gedeeld. Dit is de agenda. U bent welkom. Je kunt er zelfs bij gaan zitten. En de agenda en ook de notulen die staan voor de GR sociaal bijvoorbeeld bij bestuur.GRsociaal.nl. En dat is voor iedereen toegankelijk en iedereen kan dat zien. En als daar door de griffie op geattendeerd wil worden dan laat ik dat dus in de griffie. Maar het is er ik weet niet of dat voor alle GR-en zo is, want daar zit ik onvoldoende in. Maar ik denk voor de grote wel.

De voorzitter: Ik wil door naar het laatste stukje over de vragen. De eerste vraag was steunt u het uitgangspunt de nieuwe nota verbonden partijen 2025 meer toegankelijk in te steken? Wat ik tot nu toe op dit punt daar meer over gehoord heb is wat vooral door mevrouw Stevens en mevrouw Boom werd ingebracht, om ook de uitgangspunten van wat is Dordt en volgens mij welke uitgangspunten willen wij die nota ook het in die nota zelf verwoord hebben, maar kan de nota toegankelijk maken op uw steun rekenen? Dat is hier even de vraag. Dat is de eerste oké. Mooi. Gaan we naar de tweede, tweede vraag die zal wat langer duren. Welke mogelijke overige opties van sturing wilt u opnemen in de nota verbonden partijen en wilt u deze verplicht stellen? Of flexibel houden? Dus dat wel de mogelijkheden er zijn maar dat ze er niet in staan en dan flexibel betekent ook dat ze per gemeenschappelijke regeling dus verschillend kunnen zijn en pas op moment dat het zich aandient te worden vastgesteld. Wie wil daar kort op reageren? Iedereen wil denk ik.

De heer Oostenrijk: Nou voorzitter even een procedurele vraag dit is een informatieve sessie. Maar dit gaat verder dan een antwoord geven op consultatie.

De voorzitter: Ja, maar je mag wel al je gedachten even erop loslaten en dan krijgen we misschien iets terug waar iets wel en niet in is opgenomen en dan kunnen we daar alsnog weer een zienswijze op loslaten. Amenderen, moties enzovoort.

Mevrouw Stevens: Ik heb daar ook wel wat moeite mee, want ik denk van dan gaat een zienswijze kan ik erop loslaten. Maar we zijn niet de enige partijen in het hele geheel en

ik wil toch gewoon dat ik denk van het komt bij mij een beetje over van nou moeten we het al gaan vaststellen en dat is niet zo. Dat begrijp ik wel. Maar ik vind het wel lastig nu.

De voorzitter: Nou, waar we nu naar zoeken, is er iets wat we eigenlijk met zijn allen vinden waarvan we zeggen, neem dat mee? Zoals bijvoorbeeld die uitgangspunten meenemen van Dordt, daar zag ik een paar keer ja knikken dus dat nemen we mee. Wat geven we nog meer mee wat we met zijn allen vinden? Doe eens een voorstel en dan horen we het wel. Mevrouw Stevens.

Mevrouw Stevens: Wat ik net al aangaf en dan herhaal ik mezelf. Ik zou gewoon veel meer willen kijken van dat er een soort dashboard komt bij vooral bij de grote verbonden partijen dat dat wat meer gespecificeerd wordt van waarom er bijvoorbeeld extra geld bijkomt en als het gaat over de instelling van zo'n raadsadvies commissie geval ding ja ik heb daar. Ik heb daar zulke goede ervaringen mee in de vorige periode betrekking tot dienst gezondheid en jeugd. Omdat je dan en dat hoeft niet echt iedere maand te zijn, want dat kan halfjaarlijks zijn of dat kan het zijn voordat er een bepaalde kader of weet ik veel wat komt denk van dat heeft heel veel echt meegebracht dat we de vorige periode daardoor wel beter konden sturen, omdat je nu alleen de zienswijze instuurt. Als enige Dordtse partij en daar kom je niet vaak niet ver mee, dus dat wil ik meegeven.

De voorzitter: Ik splits het even eerst even het dashboard. Wie voelt die behoefte ook? De heer Wringer, GroenLinks, VVD, SP, VSP. Nou die kunnen we duidelijk als wens meegeven. Dashboard wie heeft nog iets? En ik kom straks terug op die regionale adviescommissie, de heer Safranti, DENK.

De heer Safranti: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, u geeft aan wat de wensen zijn en wat we eventueel mee kunnen geven. Naar wat mij laatste tijd echt bezighoudt is met name de sociale dienst Drechtsteden. Niet alleen de brief maar de mensen die dus echt ons komen opzoeken, ons is de raadsleden ook mij, inclusief ex-collega's, mensen die weggestuurd zijn. En al dus mijn vraag in dit geval concreet richting, ook het college of richting wethouder houdt alsjeblieft meer grip op de sturing, want ja je kan wel een wethouder aanhoor laten van ja maar ik heb mijn best gedaan dit en dat. Is allemaal achteraf, dus ik wil eigenlijk vragen of we weer meer grip op kunnen hebben. Niet alleen op personeel, maar gewoon op alle aspecten. Denk ook aan het financiële gedeelte.

De voorzitter: Ja. Ik denk dat die wens breed is. Maar welke opties zou u daarvoor sturing willen meegeven? Want hoe moet die sturing er dan uitzien?

De heer Safranti: Ja dat is lastige natuurlijk, want nogmaals, ik zit natuurlijk ook een beetje emotioneel in dit geval. Ja ik geef het gewoon mee en dan is het eigenlijk ook een beetje van kijken waar het dagelijks bestuur of het college die dus daar toch deel aan neemt? Daar zelf dit punt mee kunnen nemen en kon aangeven.

Want die vraag heb ik al eerder voor onszelf gezegd wanneer zijn wij aan zet, waar kunnen we eventueel controlerend of kaderstellend zijn? Dus nu vraag ik eigenlijk onze wethouder of wethouders om die rol ook op de juiste manier te pakken dat ze dus op juiste manier ook toezicht kunnen houden dus meer grip op kunnen hebben.

De voorzitter: Ja en die wens die deel ik, die deelt iedereen denk ik, maar ik zit even naar die mogelijke opties te kijken dan denk ik dat komt misschien nog wel in de buurt van die periodieke evaluatie of zo.

De heer Safranti: Bijvoorbeeld. Ja ik weet nogmaals ik weet het niet.

De voorzitter: Er moet nog veel aandacht voor zijn in de nota. Inderdaad. Oké. Is iedereen dat mee eens? Ja. De heer Bootsman.

De heer Bootsman: Ja dank u wel voorzitter. Ja. Ik denk dat het heel goed is, maar ik dacht dashboard waar we het net over hadden juist ook om te voorkomen dat als we straks weer in de zienswijze zitten dat er dan bij heel veel komt. Ja maar dit is kost wel heel veel geld en dat dan iedereen daarop gaat. Ik doe vaak die zienswijzen die commissies en dan heel vaak is er toch heel veel technische vragen ook nog aan de oordeelsvorming van waar komt dat nou vandaan? Dus ik denk dat het heel goed is om dat in ieder geval beter duidelijk te maken zodat het ook makkelijker wordt voor ons en verder vind ik er eigenlijk allemaal heel goed uitzien. Dus.

De voorzitter: Bedankt. Mevrouw Boom, VVD.

Mevrouw Boom-Vos: Ja, dank u wel. Ik sluit me, nou ja, wel heel saai, aan bij mijn voorgangers, wat ik alleen heel erg mis in de nota en ik snap nu de uitleg, snap ik hem. Ik vind hem heel erg theoretisch. Die doodse uitgang, maar ook qua sturing. Wat doen we, hoe doen we het nu? Dat zou ik eigenlijk meer erin willen hebben. En wat zou voorstellen? Ik snap de redenering dat we ons niet vast willen leggen voor de gemeenschappelijke regeling die ondersteun ik ook, maar dat daardoor is het nu bijna niks en dat zou ik toch net wat meer specifieker benoemd hebben.

De voorzitter: En dan echt voor alle zestien of vooral de verschillen tussen de vier?

Mevrouw Boom-Vos: Voor alle 16 waarvan ik wel heel erg bewust ben dat de vier die nu in het stroomschema staan de allergrootste zijn. Dat is denk ik driekwart van waar we invloed hebben op onze begroting daar zou ik dan toch wel de vrijheid aan ambtelijke ondersteuning willen geven om te zeggen nou hoe ze dat in willen vullen of dat daar wat minder specifiek of niet.

De voorzitter: De wens breder om ook bij de andere niet alleen de vier, maar meer inzicht te krijgen. Hoe wordt er dan gestuurd? Gewoon hoe ziet het er praktisch uit? Wat voor overleggen zijn er op welk niveau actief passief maatwerk leeft de wens breder? Ik zie ja dus die geven we ook mee. De heer Wringer.

De heer Wringer: Ja, ik denk dat dat wel een goede is, want als je me nu vraagt van welke opties voor sturing wil je op die zestien verbonden partijen hebben? Nou ja, dat dat vind ik gewoon heel lastig om te beantwoorden. Daarvoor weet ik gewoon te weinig eraf. Vandaar dat ik ook zeg misschien is er een advies waar we ja of nee tegen kunnen zeggen. Dus ja ik vind dat lastig dus met meer inzicht kan je zeggen oké nou deze controle past goed bij die regeling en zo kan je dan misschien een verbinding maken en tot een resultaat komen.

De voorzitter: Zo gaan we het in elk geval beter snappen waarom welke sturing gekozen wordt bij welke regeling. Ik ga over naar de derde vraag de regionale adviescommissie even korte terugblik. Dat is pas natuurlijk aan de orde geweest bij DGJ toen heeft Dort gezegd we wachten nog even met instemmen tot deze nota er is. Dus nu komt die nota gaat geschreven worden. Dus het moment dat we daar iets van moeten vinden gaat ook komen. Willen we dat in de nota hebben of willen we dat gewoon nog openhouden. Dat is eigenlijk de vraag. Zeg het maar. Eén vraag eerst. Ja mevrouw...

Mevrouw Boom-Vos: Ja, sorry hoor. Daarna houd ik mijn mond. Maar ik vind het moeilijk om hier een advies op te geven. Mijn gevoel zegt dit is zo'n belangrijke regeling waar we het nu over hebben, daar moet je wat meer sturing voor hebben. Dus dat zou pleiten naar een adviescommissie, maar aan de andere kant hoe zijn de ervaringen met adviescommissies die nu al ingesteld zijn bij de MRDH bijvoorbeeld merk ik dat dat praktisch niet veel toegevoegde waarde heeft, maar ik zie aan de overkant tegenovergestelde knikken. Dus daar zou ik eigenlijk net wat meer over willen weten hoe de ervaringen zijn met de huidige adviescommissies.

De voorzitter: Dus u pleit nog even voor een soort sessie om meer uit te wisselen over ervaringen adviescommissies. De heer Wringer.

De heer Wringer: Ja, dank voorzitter. Het is ook wel een lastige maar ik denk als je we hebben natuurlijk over de optie van sturing ik denk als we dadelijk de juiste sturing op de juiste verbonden partij hebben. Dan krijg je als het goed is de juiste informatie binnen en is denk ik een raadsadvies commissie overbodig of niet nodig maar ja zo denk ik er nu over.

De voorzitter: Dus dat is ook, het lijkt nu niet nodig, het heeft natuurlijk ook geen bevoegdheden, dus daarin kan je ook nog iets kan je ook iets van vinden. Ik ga eerst naar de heer Bootsman.

De heer Bootsman: Ja dank u wel. Ik had in eerste instantie ook dezelfde vraag als mevrouw Boom dus die is al gesteld van wat zijn ervaringen met die adviescommissies? Maar wij vinden ook wel dat als vorige keer toen dat speelde met de adviescommissie, hebben we dat ook heel duidelijk gezegd. Als andere gemeentes het willen moeten we eigenlijk niet voor gaan liggen, want dat komt dan weer een beetje over als de grote jongen die zeggen het mag niet en dat voelt voor ons in ieder geval een beetje destijds heb ik dat zo verwoord dat voelt voor ons een beetje lullig jegens de andere gemeente. Dus dat is iets wat ik daarin nog wel mee wilde geven.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Stevens.

Mevrouw Stevens: Nou ja ik wil alleen maar even aangeven over de vorige raadsperiode. Het is alleen ter aanvulling. Toen zat niet elk commissielid in zo'n adviescommissie, maar werd er gewoon twee afgevaardigden van de raad per onderdeel. Dus bijvoorbeeld voor de DGJ voor de sociale dienst. Dus het is niet zo dat we daar dan in één keer met 39 mensen gaan zitten, want dan hebben we weer de recht raad kan ook hoor.

De voorzitter: Ik mag niet meedoen in discussie. Mevrouw Nieuwland.

Mevrouw Nieuwland: Nou, ik vind het best wel ingewikkelde vragen die ons toch gesteld worden. Omdat ik vind het echt heel lastig te doorgronden hoe we nou straks van theorie naar praktijk gaan. Dat is ook met die opties van sturing. Kijk ik denk dat we vooral moeten kijken naar van is onze gereedschapskist dan voldoende gevuld. En ja in die zin zou ik ook persoonlijk niks tegen hebben om in elk geval de mogelijkheid open te stellen voor een raadsel kiescommissie. Ja daar hoeft je er nog geen gebruik van te maken dus maar ja om hem überhaupt ja verplichte dat is volgens mij het andere uiterste maar nou ja ik denk dat ...

De voorzitter: Als we de mogelijkheid willen openstellen, hoeven we niks te veranderen aan de nota, want dan is de mogelijkheid er. Of wel verplichten en dan zet je erin en als je het niet wil verplichten, maar wel mogelijk wil houden dan zet je er niet in ik zeg het nog goed ook.

Mevrouw Nieuwland: Verplichten is dat dan dus voor elke regeling?

De voorzitter: Als je in het algemeen het erin zit wel, ja. Maar je mag het wat zoals daarnet eens uitgelegd. Die WGR zegt ook dat je het per regeling mag doen of je mag ook een commissie waar je alles in stopt. Heer Oostenrijk.

De heer Oostenrijk: Voorzitter, over uw laatste opmerking van je kan ook een commissie oprichten waar je alles in stopt. Dan is het wel van belang om te weten wat voor werkbelasting dat dan gaat betekenen. Want dan kan je dat misschien als deelnemer kan je er misschien wel een job erop bijhouden op die manier. Dus ook dat punt zou wat meer uitgediept kunnen worden wat dat inhoudelijk dan gaat betekenen als je dus zeker als het over alle gaat wat dat dan inhoudelijk betekent.

Mevrouw Boom-Vos: Voorzitter, mag nog toch een inhoudelijke vraag stellen, want als we het niet in een nota opnemen, mogen wij dan nog wel gewoon een adviescommissie oprichten?

De voorzitter: Ja, dat is letterlijk ook echt wel wat er staat. Ja. Laat me heel even nadenken. Mevrouw Kamphuis.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel, voorzitter. Ja, weet je. Ik hoor zoveel dingen. Ik dacht dat ik het begon te snappen en achteraf denk ik dat ik het toch niet snap eerlijk gezegd, dus voordat ik ja of nee zeg, ik wil met fractie overleggen.

De voorzitter: Ja en we hoeven ook nog geen definitief ja of nee te zeggen. Het is echt even voelen hoe we dit doen. Ik merk dat de wethouder nog wil reageren. Geef hem de gelegenheid. Of niet. Drie minuten want daarna wil ik nog even samenvatten.

De heer Van der Kruijff: Nou ja, je voelt daar wil ik toch iets over zeggen. Ik voel natuurlijk het ongemak wat dat je zegt. Wat moeten we nou vinden? Want we hebben als heel college. Dit gaat over de versterking van de raad en we hebben heel bewust als college niet willen vinden hoe de raad zich moet versterken, want dat is aan de raad. Dus als je steeds terugvraagt, geeft advies maak je wel in ingewikkeld, dan vraag je aan het collegeadvies hoe de raad zich kan versterken. Dat is toch iets wat wij vinden dat echt bij de rolopvatting van de raad zelf hoort. Je kunt je wel laten adviseren of helpen

als je dat nodig vindt. Natuurlijk door adviesbureaus of door de griffie of door een vereniging van raadsleden of wat je ook maar kunt verzinnen en even heel praktisch elke gemeenschappelijke regeling heeft altijd een afgevaardigde in het college zitten lid van een AB of een of hoe het ook allemaal mag het een dagelijks bestuur en die kun je altijd ter verantwoording roepen als raad, want dat is de vertegenwoordiging vanuit Dordrecht in de betreffende regeling. Dus dat kan altijd en er staat hier ik help toch maar een beetje mee. Er staat incidentele informatie. Dat staat ook een optie dus je hebt als raadslid altijd het recht als er iets aan de hand is om gewoon om informatie te vragen en dan moet dan wel via het college dan wel de GR zelf die informatie verstrekken. Dus je kunt het altijd ad hoc doen en als je dat opneemt ben je volgens mij al een heel eind. Om maar even met jullie mee te denken.

De voorzitter: Ik ga proberen het samen te vatten. Zijn over de eerste vraag het eens toegankelijk maken willen we graag. Er zijn een aantal dingen meegegeven over het meer opnemen van de Dordtse uitgangspunten, zeg maar wat wij verwachten van onze verbonden partijen. Er is ook duidelijk gevraagd om een dashboard, de agenda's krijgen we graag toegestuurd. Of zoiets er ook in kan staan en een overzicht van de verbonden partijen in welke mate er gestuurd wordt met wat voor overleggen dat we snappen wat er gebeurt. En dan is er nog een vraag van de VSP genoteerd en ik weet eerlijk waar niet meer wat die vraag precies was, maar dat weet de griffie wel. Dus die wordt beantwoord binnenkort en dan stellen we dus het definitieve besluit over wel of niet. Als we niks doen, dan houden we dus de mogelijkheid open voor een adviescommissie en kunnen daar dus altijd later nog over besluiten. Ja dan zijn we voor nu. De heer Safranti heeft nog een slotopmerking.

De heer Safranti: Ik was eigenlijk benieuwd hoe u mijn verhaal samengevat heeft.

De voorzitter: Nee, die heb ik niet samengevat dus dat is heel goed dat u daarom vraagt. Er moet ook duidelijk aandacht zijn in de nota voor hoe we aandacht kunnen geven aan het voorkomen van nare situaties. Ja, nou goed, daar gaat dit helemaal om. Meer grip, maar we hopen dat de ambtenarij daar iets op kan bedenken. Waar soort zij denken dat dat beter zou kunnen? Iemand nog ben ik nog ergens iets vergeten.

Nee wil ik iedereen bedanken voor het prettig meedoen en of u alle glazen en flesjes weer mee wil nemen. Tot ziens.

2. Gesprek met portefeuillehouder over wensen voor het Vervoersplan 2026 van Qbuzz.

Voorzitter: Mevrouw Van Vugt-Roose
Raadsgriffier: De heer De Boer
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:
Dhr. Bootsman (GroenLinks)
Dhr. In 't Veld (VSP)
Mevr. Kamphuis (SP)
Dhr. Laban (ChristenUnie/SGP)
Mevr. Lammens-Oostdijk (VVD)

Dhr. Okkerse (SP)
Dhr. Oostenrijk (CDA)
Dhr. Safranti (DENK)
Dhr. Van der Meer (GroenLinks)
Dhr. Venderbos-Lambinon (PvdD)
Dhr. Wringer (Beter voor Dordt)

Overige aanwezig:
Dhr. Van Genderen (ambtelijke ondersteuning)

Portefeuillehouder: Wethouder H. van der Linden

De voorzitter: Goedenavond allemaal. Ja. Het is krap op de vorige commissie. De heer Oostenrijk denkt, joh, gewoon we gaan door, gewoon doorgaan. Heel goed. Nou welkom vanavond iedereen bij de commissie dan ga ik even kijken waar die ook weer over ging. Ja ik zit nog. De vorige commissie was een hele toch wel ingewikkelde commissie over GR-en en zo dus dan dat zit nog even. Deze is heel simpel. Dat het gaat over de wensen voor het Vervoersplan 2026 van Qbuzz. En het is ook een consultatie commissie. Nou welkom raadsleden. Ik vraag u straks eventjes uzelf aan te melden. Met naam en van welke partij u bent. Welkom ook aan Lars van Genderen, ambtelijke ondersteuning en welkom, mijnheer de wethouder Van der Linden. Waarom hebben we deze vergadering? Tot vorig jaar kwamen de provincie en Qbuzz een keer per jaar bij de raadscommissie langs om te praten over de stand van zaken van het openbaar busvervoer. Vorig jaar wilde ze echter geen gebruik maken van deze uitnodiging. Omdat de gemeenteraad voor hen eigenlijk geen primaire gesprekspartner is. Nou missen ze toch wat maar goed. Toen is tussen de raad en college afgesproken dat de commissie in elk geval één keer per jaar het gesprek met de wethouder zou voeren over het busvervoer en welke wensen en suggesties er zijn die de wethouder kan meenemen. Qbuzz kan dit dan weer gebruiken bij het maken van Vervoersplan voor volgend jaar. Er werd aangegeven dat januari daar een goed moment voor is.

Laat het nu januari zijn dus vandaar dat we hier nu zo zitten en staat het op de agenda van vanavond. Ik vraag eerst even of u allen even begin ik erachteraan even uw naam wil zeggen en van welke partij voor de notulen.

De heer Laban: Vincent Laban, ChristenUnie/SGP.

De heer Okkerse: Mario Okkerse, SP Dordrecht.

Mevrouw Kamphuis: Meta Kamphuis, SP Dordrecht.

De heer Safranti: Mehmet Safranti, DENK Dordrecht.

De heer Oostenrijk: Theo Oostenrijk, CDA.

De heer Van der Meer: Frans-Bauke van der Meer, van GroenLinks.

De heer Bootsman: Nick Bootsman, GroenLinks.

De heer De Boer: Marc de Boer, commissiegriffier.

De heer Van der Linden: Rik van der Linden, wethouder.

De heer Van Genderen: Lars van Genderen, ambtelijke ondersteuning.

De heer Wringer: Jan-Willem Wringer, Beter voor Dordt.

De heer Venderbos-Lambinon: Cees Venderbos-Lambinon, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Jeanine Lammens-Oostdijk, VVD.

De heer In 't Veld: Richard in 't Veld, VSP.

De voorzitter: En ik ben Kitty Kruger, voorzitter van vanavond. De heer Van Genderen, de beleidsadviseur mobiliteit die zal ons zo eerst even meenemen in hoe het proces van het Vervoersplan 2026 in elkaar zit en wat de rollen van de provincie, gemeenten en vervoerders zijn. Na zijn presentatie is er ruimte voor technische vragen hierover en nadrukkelijk noem ik technische vragen. Dus onthoudt u gewoon van uw politieke mening of ook om een politieke duiding te vragen of te geven. Vervolgens maken we een inhoudelijk rondje, waarbij fracties hun wensen en suggesties naar voren kunnen brengen. En ten slotte krijgt de wethouder ook nog de gelegenheid om hierop te reageren. Nou dat is toch mooi? Oké, wil ik nu eerst het woord geven aan de heer Van Genderen.

De heer Van Genderen: Ja, de titel die geeft eigenlijk alweer, het openbaar vervoer in 2026, maar eigenlijk gaat het om eigenlijk een veel bredere vraag over hoe we de vervoersvraag van inwoners invulling kunnen geven.

Nou ja als we dan het inrichting principe vanuit stop weer oppakken dan kunnen we als gemeente eigenlijk voor het stappen het trappen het deel vervoer en de privéauto daar de openbare ruimte voor inrichten en faciliteren dat mensen op die manier zich kunnen vervoeren zoals zij dat wensen. En wij vanuit de gemeente proberen daar met sturend beleid de inwoners te stimuleren om ja op die manier zich te verplaatsen die voor de soorten reizen die ze maken het beste is. Nou als we dan kijken naar de ... dan kom je eigenlijk al heel snel gefocust op de openbare vervoer concessie en daar is uiteindelijk de provincie verantwoordelijk voor. Zij stellen een programma van eisen op waarin ze allerlei kaders meegeven bijvoorbeeld een dekkingseis. Ze wijzen knooppunten aan binnen de concessie waar verschillende buslijnen langs dienen te rijden en ze geven aan welke voorzieningen in de regio van belang zijn om te ontsluiten. Vervolgens gaat de vervoerder aanslag op basis van al die kaders een lijnennet in te richten en vervolgens wordt er elk jaar met een Vervoersplan dat lijnennet aangepast naar de huidige ontwikkelingen die zich voordoen in de gemeente. Nou als we nou kijken naar het proces van het Vervoersplan voor 2026 dan komt in de periode februari, maart Qbuzz met voorgestelde wijzigingen van het Vervoersplan ten opzichte van het Vervoersplan van 25, die op dit moment nu actief is. Nou in dan kunnen we in de periode van maart, april daar vanuit de gemeente een reactie op geven. Tegelijkertijd wordt ook het RODAG om een advies gevraagd op de voorgestelde wijzigingen die vanuit Qbuzz vervolgens in de periode van juni zoveel als mogelijk worden verwerkt. En in de periode juni, juli. In ieder

geval voor het zomerreces wordt het Vervoersplan ter besluitvorming voorgelegd in de stuurgroep DMG. Waar ook de wethouder vanuit de gemeente Dordrecht afgevaardigde in is. En op het moment dat het Vervoersplan in de stuurgroep DMG-akkoord is bevonden, kan Qbuzz vervolgens het Vervoerplan uitwerken in de definitieve dienstregeling en kunnen ze bijvoorbeeld de roosters voor de chauffeurs gaan maken. En de reizigers informatie updaten zodat op het moment dat de nieuwe dienstregeling in werking treedt. Dat zou voor het Vervoersplan van 2026 op 14 december 2025 zijn, zodat de nieuwe dienstregeling zowel voor de chauffeurs als voor de reizigers helemaal bekend is. En daar is een van onze dilemma's komt daarin naar voren. Hoe zorgen we ervoor dat in die korte periode dat wij als gemeente een reactie kunnen geven op het Vervoersplan om daar ook de gemeenteraad op ja, voldoende wijze hierbij te betrekken. Met alle beperkingen en alle. Planning technische problemen die zich dat met zich meebrengt. Dat is een van de vragen. Maar als we eigenlijk weer teruggaan naar het begin. Het ... is niet alleen het openbaar vervoer ons sessie. Maar gaat eigenlijk veel meer om het publiek vervoer, want het klassiek ov is geen oplossing voor alle soorten vervoersvraag die onder de inwoners leven. En dus dit is ook de vraag van ja hoe gaan we als gaan we als gemeente om ook voor die vervoersvraag? Te faciliteren dat mensen van A naar B kunnen reizen en een van die dingen waarbij we dat verder gaan uitwerken is de pilot publieke mobiliteit wij zijn als een van de regio's aangewezen voor de pilot publieke mobiliteit en die pilot publieke mobiliteit houdt eigenlijk twee fases in. Enerzijds gaat het om de integratie van enerzijds het doelgroepenvervoer dus het WMO voor het leerlingenvervoer de rechthoeken daar die te integreren met het reguliere, klassieke ov op de plekken en op de punten waar dit kan en in vervolgens in de tweede fase een verdere integratie met alle andere mogelijke mobiliteit vorm. Denk aan het deel vervoer, de P+R. En ja wat er allemaal nog meer beschikbaar is.

Nou en wat eigenlijk de aanleiding van die pilot is omdat het doelgroepenvervoer en eigenlijk het vraag gestuurd vervoer daar is steeds grotere behoefte aan. Er is een toenemende vraag, deels ook door de vergrijzing waarmee we te maken hebben. En tegelijkertijd zijn er beperkte middelen beschikbaar vanuit de rijk, provincie en gemeente om ja invulling te geven aan deze behoefte. En dat is enerzijds een beperken en een beperkt aantal middelen in zowel financiële zin gewoon het geld, maar anderzijds bijvoorbeeld ook aan het aantal beschikbare professionele chauffeurs die er zijn. Nou, want er zijn allerlei verschillende soorten vervoersstromen, allerlei met hun eigen afgebakende vervoerssystemen. En eigenlijk ja rijden heel veel busjes en heel veel stoelen achter elkaar die niet gevuld zijn en die niet voor een andere groep beschikbaar is. En met die pilot proberen we dat eigenlijk ja te doorbreken dat enerzijds voor de doelgroep reiziger de beschikbaarheid van het vraag gestuurd vervoer overeind blijft en tegelijkertijd dat voor de gereguleerde ov-reiziger er veel meer vervoersmogelijkheden zijn die tot dan toe besloten waren. En dan komen we eigenlijk als algemene vraag terug bij waar we aan het begin stonden van nou wat kunnen we als gemeente nog verder meegeven aan organisaties als een Qbuzz of de organisatie van zo'n pilot rondom publieke mobiliteit wat kunnen we er verder nog aandacht aan geven?

De voorzitter: Dank u wel, dank u wel. Ik zou graag eerst even een rondje willen doen, echt met technische vragen en verduidelijkende vragen. Mevrouw Kamphuis.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel, voorzitter. Ik wil via u vragen aan de wethouder. Bent u op de hoogte dat aantal dienstregeling uren DRU voor 2026 gelijk is aan dit jaar en er dus geen uitbreiding mogelijk is, zonder dat het ten koste gaat van andere wijken. Slash lijnen binnen of zelfs buiten Dordrecht.

De voorzitter: Deze vraag was aan de wethouder. Ik weet niet of hij daar al... Bent u op de hoogte van dit fenomeen wat er net genoemd wordt of zegt?

De heer Van der Linden: Ik ben daar niet letterlijk van op de hoogte maar ik denk dat dat wel klopt en dat is dus ook niet per se slecht of goed. Het geeft ons gelegenheid om te bedenken. Wacht eens even welk uur rijdt er iemand rond in een bus waar niemand in zit kunnen we het dan zo verzinnen dat we dat uur wat we kennelijk hebben er ergens een bus gaat rijden waar mensen wel in gaan zitten want uren besteden met een chauffeur met 30 stoelen achter hem waar weinig mee gebeurt. Daar hebben wij geen belang bij, dus dat is juist een van de dingen waar ... We weten allemaal dat ov niet 10 procent zal gaan stijgen, want het budget is te kort, er zijn te weinig mensen om te om mee te rijden enzovoorts. Dus we hebben er belang bij dat als het al gelijk blijft zelfs als het iets toeneemt of zelfs als het iets afneemt, dat we dan die uren besteden waar de meeste reizigers mee gehaald worden. Dit is een feitelijk antwoord. Ja.

De voorzitter: De heer Safranti.

Mevrouw Kamphuis: Voorzitter, mag ik een vervolgvraag stellen? Heeft iedereen via de voorzitter geen recht op ov, ook in de avond als daar eigenlijk niemand met de bus mee wil? Ik denk dat dat ook weer een politieke vraag is of iedereen recht heeft op.

De heer Van der Linden: Dit is natuurlijk een vraag die je niet per se met alleen maar een jaar of nee kan antwoorden, want een bus wil dus niet zeggen want dat is het belang van de dit verhaal. Een ov-bus wil niet zeggen je hebt een bus van 18 meter waar 30 stoelen in zitten en een chauffeur. Het kan juist ook zijn veel beter zijn dat je niet elke dag 's avonds of in buitenwijken ook al overdag een bus leger laat rondrijden. Maar dat je die vraagafhankelijke bus hebt dat is misschien veel en veel beter want van deur tot deur wel vraag gestuurd en dan heb je veel adequater ov. Ik ben geneigd uw vraag via de voorzitter met ja te beantwoorden. Je hebt recht op een vorm van ov. Dat snapt iedereen betekent niet dat iedereen recht heeft op een bushalte voor zijn deur, want dat kan niet dus binnen de kaders die het programma van eisen zijn vastgelegd. Binnen een paar 100 meter van je huis heb je wel recht op een bushalte, heb je recht op OV. Maar ik hoop dat we binnen nu en een aantal jaren veel beter in staat zijn om vraaggestuurd ov aan te bieden. Want dan heb je eigenlijk wel allemaal een bushalte voor je deur.

De voorzitter: De heer Safranti.

De heer Safranti: Dank u wel, voorzitter. Ik had vier vragen. Ik weet niet of dat nog mag, maar ik zal ze heel kort en snel vragen. Ik zal ze heel kort en snel proberen te stellen en zo technisch mogelijk te stellen. De wethouder heb ik vorig jaar nog horen praten over de coronatijd de reizigers voor de coronatijd en na de coronatijd. En wij hebben zover ik het weet, maar dan moet de wethouder mij corrigeren. Wij zaten op de 80 procent van de reizigers toen tijd voor de coronatijd. Dus mijn vraag is in dit geval ook richting de wethouder. Hebben wij nu die 100 procent gehaald of zijn we juist gedaald? Dat is een

twee. Wij vanuit DENK hebben ook voor gepleit om gratis bus voor kinderen van tot 12 jaar. De wethouder heeft zich daar sterk voor gemaakt hard voor gemaakt en die is er nu per één juni afgelopen één juni. Vraag is of er cijfers al bekend zijn hierover en of er genoeg kinderen hier gebruik van maken. Dat is dus twee. De wegen worden smaller, vraag drie, in hoeverre is dit verantwoord, want als je de wegen versmalt dan betekent dat die buslijn daar niet komt omdat die misschien denk van oh dan kan ik beter een andere weg gaan nemen dus in hoeverre klopt dit of komt dit overeen met dat STOMP-principe? En de laatste vraag wethouder. We hebben laatste jaren ook vanuit Qbuzz gehoord dat ze de lijnen aan het schrappen zijn. Ook omdat mijn buurvrouw net ook aangaf dat soms bijvoorbeeld de bussen gewoon niet voldoende en rendabel waren. In hoeverre is het nog nodig dat er nog lijnen weggeschrapt worden. Dat waren ze.

De heer Van der Linden: Een deel van de feitelijke vragen, schrijft even op of we weten wel dat ov in heel het land zich bijna weer hersteld heeft, maar het verschilt wel een beetje per gebied. Ik weet niet precies hoe hoog het percentage nu voor Qbuzz in onze regio is. Weet je dat. Nu rond de 90, 95 procent? De kinderen gratis vanaf 12 jaar of tot 12 jaar. Ik heb daar geen cijfers over, heeft misschien wel vorige week aan de kant gelezen dat de provincie eigenlijk toe wil naar een minimumregeling of een minimaregeling met gratis ov voor iedereen. En dat is niet hetzelfde als wat wij hebben, want wij hebben 120 procent en de provincie heeft 100 procent.

Maar ik vind wel een ontwikkeling die we goed in de gaten moeten houden want dat dat is natuurlijk wel heel erg mooi als dat geregeld wordt. Dan wegen smaller. En wat heeft het over effect op de bus? De dikke buslijnen waar de grote bussen rijden. Daar zorgen natuurlijk dat zijn natuurlijk altijd de grotere wegen. U heeft misschien wel gemerkt dat lijn tien een iets andere lijnvoering heeft dan voorheen dat heeft een aantal oorzaken. Een daarvan is dat het in de stad gewoon heel druk is met van alles en nog wat aan toerisme, aan terrasjes enzovoorts. Dat vinden we ook fijn. En dat leidde ertoe dat Qbuzz zei ja. Eigenlijk kunnen we de lijnvoering zoals die nu is, net niet meer handhaven binnen de gestelde tijd. En dat wil je niet dus daarom is de route van lijn tien een klein beetje veranderd. Nou daar hebben we nog geen cijfers van, maar de indruk is wel dat ze daarmee de hanteer tijden goed kunnen halen. Dat is dus helemaal niet erg. Dan is het goed. Want voor bijna alle reizigers zijn de afstanden niet dramatisch gestegen of verkleind, dus los van hoe smal is een weg, is ook wat voor andere verkeer zitten op de weg is de route file gevoelig, zijn er zoals in de binnenstad veel voetgangers enzovoorts. Die factoren zijn net zo belangrijk dus daar letten we natuurlijk wel goed op. Lijnen schrappen. Nou, u heeft afgelopen jaar of in ieder geval twee jaar terug ook de provincie wel gehoord? Toen was er echt een probleem met de financiën en ook een probleem met genoeg personeel te kunnen vinden. Toen zijn vooral in wat meer landelijke gebieden wel lijnen ingedikt of geschrapt. Bij ons is dat nauwelijks gebeurd. Ik heb nu geen aanwijzingen hoe dat gesprek dit jaar zal lopen, maar dat houden we natuurlijk wel in de gaten. We hebben daar allemaal belang bij dat ons lijnen netwerk goed op orde blijft. Tot zover.

De voorzitter: Ik ga nu even naar de heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Oké. Dank u wel voorzitter. Ik had twee technische vragen. De ene gaat over de vraag van hoe de gemeenteraad te betrekken? Wat was nou precies de tijdsvlak waarin de gemeente kan reageren? Want dan dat lijkt mij belangrijk om te

weten. Het lijkt me in elk geval, nou ja, vraag is wat dat tijdvak is. Dat is de technische vraag. Daar vind ik ook iets van maar daar komen we dan wel op en de tweede technische vraag is de andere poot. Dus vraaggestuurd ov. Daar gaan we direct over praten wat daarvoor ideeën voor zijn? Maar is daar ook iets van een tijdpad voor, want dat hangt natuurlijk wel samen met hoe je het reguliere busvervoer moet beoordelen.

De heer Van der Linden: Goed tijdpad is altijd ingewikkeld. Want we hebben wel eens in september gesproken nou dat was eigenlijk al een beetje aan de late kant en eigenlijk nu in januari eigenlijk weet je nog nauwelijks hoe goed of niet goed de net nieuwe dienstregeling functioneert. Toch vind ik het wel fijn dat we elkaar nu spreken kijk u weet allemaal dat de bus concessie gefinancierd wordt de helft ongeveer voor door kaart opbrengst en de helft door de provincie dus wij financieren niet mee dus dat geeft onze rol dat geeft ook wel aan dat onze rol niet bepalend is, niet anders bepalend is. Maar natuurlijk wij weten wel hoe de stad in elkaar zit en hebben ook kunnen ook heel goed aangeven wat we wel en niet als waardevol beschouwen. Vorig jaar is een deel van de lijnvoering van 10 juist niet gewijzigd, om wat we zien en horen. Dat ging over de Prinsenstraat. Er hebben we nog allerlei gesprekken over trilling en over wat kunnen we doen om zwaar vervoer niet al te veel schade te laten aanrichten.

Dus doe dat nog even niet. Nou dus dat gesprek is best goed. Ik vind het goed om nu te horen wat u van belang vindt. Ik kan me voorstellen dat we later dit jaar in de loop van mei of zo nog eens een keer even de check doen. Hoe gaat het eigenlijk feitelijk want na juni meestal hebben we twee keer per jaar zo'n studiegroep over de bus concessie, een keer ongeveer in juni en één keer in september. En in juni is eigenlijk, ja dat dan ligt er een concept dan kun je nog iets, maar in september kun je dan niet zoveel meer. Dus dat eventjes. Dat zijn twee belangrijke momenten. De tweede vraag die gaat Lars doen.

De heer Van Genderen: Voor het tijdspad van de pijlen van rondom publieke mobiliteit er ligt er een, er ligt een plan van aanpak klaar, waarbij zowel Qbuzz als andere organisaties als een stroomlijn samengewerkt hebben om zo'n plan van aanpak te vormen. We zijn nog bezig om daar de financiering vanuit het rijk voor te regelen. En op het moment dat we dat binnenkrijgen dan kunnen we van start en zo in het jaar van 25 en 26 vooral gefocust worden op die eerste fase de integratie van verschillende soorten doelgroepenvervoer en klassieke ov. En dan ja een beetje afhankelijk tegen welke dingen we daarin in aanlopen. Gaat het wellicht wat lang duren, maar dan is eigenlijk de bedoeling om richting 2028/2029 de volgende fase uit te gaan rollen en dat de integratie met de andere vervoersmogelijkheden dat is een beetje nu het tijdspad maar dat is ook een beetje afhankelijk van wanneer de financiering vanuit het rijk komt en bijvoorbeeld ook tegen welke andere problemen of drempels aangelopen die we nu nog niet voorzien.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Laban.

De heer Laban: Dank u wel. Voorzitter. Op pagina drie van de presentatie staat dat de gemeente ontvangt de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van het Vervoersplan. Mijn vraag is, wie bepaalt die wijzigingen, op basis waarvan?

De heer Van Genderen: Ja, de wijzigingen die komen vanuit Qbuzz en eigenlijk is de afweging die ze altijd maken. Welke uren rijden mijn bussen en hoeveel passagiers vervoeren ze in die uren en zien wij vanuit de gebruikscijfers en passagierscijfers kansen

op andere plekken om die uren efficiënter in te zetten. Met de kaders vanuit dat er altijd wel een bepaalde dekkingseis is dat er altijd binnen zoveel meter afstand een bushalte van elk woonadres moet. Dus daar zitten ze steeds naar te zoeken. Hoe kunnen we de beschikbare dienstregeling uren zo efficiënt mogelijk inzetten?

De voorzitter: Mevrouw Lammers.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Dank u wel voorzitter. Ik heb een vraag aan de wethouder. Ik hoor u net ook zeggen een bushalte moet binnen een bepaalde afstand zijn van een woning. Maar ook we hebben in Dordrecht willen we in de binnenstad minder auto's hebben. Dus het verwondert mij dat in Wilgenwende helemaal geen bushalte is. Dus de mensen uit wil gewende moeten naar de Heimerstein lopen om een bus te pakken. Het lijkt me niet echt een ideale oplossing. En als mijnheer het net heeft over het aantal meters dat bijna een kilometer dat die mensen moeten lopen en in de hoven dus de Wilgenwende en de hoven zijn eigenlijk de uiterste qua afstand van het centrum in de bij de Hoven heb je in de lijn 620.

Die rijdt 's morgens van Werkendam naar het Centraal station en 's avonds van het Centraal station weer terug naar Werkendam. En dat is dus niet 's avonds niet in het weekend niet met vakanties dus dat is de bushalte van de Hoven dus ik verwonder mij dat de wijken die het verste van het centrum af zitten eigenlijk geen bushalte hebben.

De heer Van der Linden: Ik kan een heleboel plekken verzinnen waar bijna nooit een bus komt. Kijk als u me vraagt wil je meenemen dat het ons verbaast dat er in sommige op sommige plekken ook in het natuurlijk niet in het buitengebied, maar waar best veel mensen wonen, geen bus stopt. Althans niet heel frequent en kan daar wat aan gebeuren. Dan kan ik dat inbrengen dat kan, alleen en hiernaast, Lars kan wat meer over de feitelijkheid ingaan, maar waarschijnlijk komt dan de afweging. Waar halen wij de meeste mensen in die bussen, wanneer en waar? En ik denk dat iedereen ziet dat natuurlijk Wilgenwende geven dat daar wordt nog gebouwd. Dus dat vult zich wel. En uiteindelijk denk ik ook dat daar wel een keer een oplossing voor komt. Maar er is altijd een bepaald volume nodig aan reizigers om een om een dikke buslijn te vullen. En anders gaat die hier niet komen. Zomaar en die en die afweging uiteindelijk is die aan de provincie. Wij kunnen natuurlijk wel aangeven dat we suggesties hebben voor betere lijnvoering bijvoorbeeld. En daar wordt ook goed naar gekeken altijd. Dat lijkt mij om meerdere redenen heel wenselijk en ook helemaal niet onlogisch.

De voorzitter: U heeft maar één vraag gesteld. U heeft nog een aanvullende vraag?

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Niet aanvullend, nog een andere vraag. Ja. Ik zag net over het STOMP-principe en dat gaat ook over mobiliteit. Ik weet niet of ik die vraag kan stellen. Mag ik een vraag stellen over het STOMP-principe. De M van mobiliteit deel mobiliteit. Maas zag ik staan. Wordt dat veel gebruikt eigenlijk die deel mobiliteit blijft dat want ik zie ook op internet dat het meer het STOP-principe gaat worden in plaats van STOMP. Hoe gaat dat in Dordrecht?

De heer Van der Linden: Nou de M is, kijk we weten allemaal dat de letter grote varieert. Een beetje per wijken dat is ook prima. We hebben anderhalf jaar geleden nieuwe afspraken gemaakt met twee aanbieders van de automobilititeit. Op dat moment waren

dikke 20 deelauto's in de stad. Dat is natuurlijk klein. Dat is een kleine mogelijkheid, maar we hebben hem wel nodig. Inmiddels zijn er een aantal meer, ook een aantal modellen meer om uit te kiezen. Het is nog steeds geen ... Ja, het is nog steeds heel klein. Deelfietsen hebben we natuurlijk ook. Weet allemaal dat de deelscooter inmiddels verdwenen is. We hebben wel gesprekken over nou kan daar weer wat op volgen en we hebben nog wel de deelfietsen van Qbuzz en die worden wel steeds meer gebruikt. Het blijft op dit moment geen heel groot onderdeel uitmaken van de mobiliteitsmix, maar we vinden wel dat we als we een verdichten de stad zijn. Waar we veel meer huizen in de bebouwde omgeving neerzetten, waar dus ook veel meer mensen gaan zijn. En dat kan niet allemaal met een auto voor de deur. Dan moet je ook alternatieven aan kunnen bieden, dus het is meer een groeimodel.

De voorzitter: De heer Oostenrijk.

De heer Oostenrijk: Voorzitter. Enkele vragen ten eerste. Dat eerste procesonderdeel, werd net ook al iets over gezegd de wijzigingen ten opzichte van '25. Mogen we erop rekenen dat budgettair het voor '25 en '26 gelijk blijft, want dat maakt wat uit want als het zo zou zijn dat '26 bij de provincie dat er geknepen wordt. Ja, dan is het logisch dat er een wijziging komt dus graag even een reactie op die vraag. Dat vraaggestuurde onderdeel, daar heeft de wethouder het zijdelings over gehad. We hebben natuurlijk wel wat ervaring met vraag gestuurd bijvoorbeeld Drecht Hopper. Nou daar is niet iedereen enthousiast over als ik maar even vriendelijk mag uiten dus welke andere vorm van vraag gestuurd aanbod, welk denkt de wethouder dan om daar een beeld over te krijgen of dat een reëel alternatief is ten opzichte van die lege bus die dan toch maar rondrijdt? Op zich is dat interessant maar dan zou het toch wel ongeveer dezelfde kwaliteit van dienstverlening moeten zijn maar dan anders.

De heer Van der Linden: Nou, we hebben nu geen indicatie dat de budgetten die de provincie voor ov beschikbaar heeft dat die substantieel gaan stijgen of dalen eigenlijk. In de jaren van corona en net daarna was er een beschikbaarheidsvergoeding omdat de omzet natuurlijk grotendeels was weggefallen. Die is niet meer. Maar we zien wel dat het herstel zich wel bij de meeste concessies heeft ingezet. Ik kan u niet voorspellen hoe de provincie in de loop van dit jaar met zijn begrotingsproces omgaat, maar ik denk niet dat daar hele grote wijzigingen uit zullen voortvloeien. De tweede vraag is wat lastiger kun je daar nog iets toelichten? Op de mogelijkheden die zijn voor het publiek vervoer. Hoe we dat gaan organiseren? Want ik snap heel goed, iets gaat alleen werken als je weet waar je moet zijn hoe je aanmeldt dat je dan ook soepel door een proces geleid wordt en dat de wachttijd natuurlijk ook weer niet te lang is. Iedereen snapt ja je zal wel even moeten wachten tot je opgehaald wordt, maar het mag niet te lang zijn en als er wat misgaat of je moet een keer overstappen, dan wil je ook graag duidelijkheid. Dus daar moet het wel op draaien. Anders dan heeft het één niet zo'n mooie klanten tevredenheidscijfers.

De heer Van Genderen: Het is uiteindelijk bedoeling dat, nou ja, de Drechtopper zoals die nu werkt een van de vele verschillende soorten organisaties is die invulling geeft aan de vraaggestuurd vervoer bijvoorbeeld. Ook het leerlingenvervoer kan daar ook een rol in spelen maar bijvoorbeeld ook een inzet vanuit Qbuzz die met kleinere bussen gaat rijden, bijvoorbeeld zoals de bestelbus die in meerdere landelijke gebieden ingezet wordt, dat die nu ook op een andere manier ingezet wordt om bijvoorbeeld een deel van

het doelgroepenvervoer invulling te geven. Dus dan nou is het uiteindelijk de bedoeling dat door een grotere beschikbaarheid van zowel voertuigen als chauffeurs dat ook het serviceniveau daarvan omhooggaat.

De heer Oostenrijk: Ja omdat we het natuurlijk in dit geval puur hebben over de dienstverlening van Qbuzz. Terwijl natuurlijk ook andere vormen van alternatieven zijn, maar dat valt dan even hier buiten het gesprek kader. Het tweede punt is in die vervolgfase dan wordt er gesproken over de reactie van de gemeente en hoe de gemeenteraad hierbij te betrekken.

Dan krijgen we natuurlijk het bekende ritueel van ja een onsje meer of een onsje minder per route los van de vraag hoe je in dat korte tijdsbestek iets breder dan de gemeenteraad iets wil laten zeggen hoe ziet u dat in het in dat tijdsbestek van twee maanden.

De heer Van der Linden: Dat heb ik volgens mij al een beetje probeer duidelijk te maken. Kijk, op het moment dat wij in juni te horen krijgen hoe ongeveer de lijnvoering zal zijn wat ervoor nodig is om veranderingen te bewerkstelligen of juist dingen hetzelfde te houden. Dan kan er vaak nog wel wat gewijzigd worden, maar niet alles meer. U heeft ook gezien in een van de schetsen dat bijvoorbeeld RODAG geeft advies. Het financieel kader kan wat veranderen. Ik hoop dat we in de loop van dit jaar ook zover zijn dat we dat publiek vervoerder wat tussen kunnen pluggen. Want dat kan helpen. Juist op tijden dat er weinig bussen rijden of op plekken waar weinig vaste lijnen rijden. Dan kun je wat makkelijker schakelen met publiek vervoer, hoop ik. En dan kan ik u daarover informeren als u dat wilt. We hebben het dit jaar vlak na de zomer gedaan en nou ja daar heb ik verder weinig commentaar op gehad, maar een iets actievere bedoel ik wil graag mijn informatieplicht tussen haakjes ook even zo aan u vervullen. Maar u weet wel dat ik er ook niet over ga. Dus uiteindelijk krijg ik krijg ik een concept en dat kan ik dat dat kunnen we bespreken maar dan is het ook wel ongeveer rond al.

De voorzitter: Ik wil eerst even zeggen, ik dacht dat we tot tien uur hebben, we hebben dus tot half elf. Ik zat er even te strak in, maar ik wil wel even iedereen de gelegenheid geven en dat maakt dat ik gewoon af en toe. Iemand kan vier vragen tegelijk stellen en daarna ja kap ik het toch even af. U heeft nu ook twee gehad. Mevrouw Lammers had er twee, dus ik wil eventjes de heer Wringer nu ook de gelegenheid geven en houdt u die vraag even vast? Als we zo nog meer tijd hebben, dan krijgen we een tweede ronde zeker en we gaan zo ook nog een rondje doen van wat willen we echt expliciet meegeven aan de wethouder, zodat hij met Qbuzz in gesprek kan.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Nou, wat ik mee wil geven, hou ik dan nog even apart. Ik heb twee technische vragen. Het lijkt erop dat de elektrische bussen vaak uitvallen als het kouder is. Wat wordt er gedaan om uitval kapotte bussen te voorkomen en kan dat tandje meer? En als tweede technische vraag. Kijk, u had het over bussen van 18 meter lang en 30 stoelen. Kan dat niet een kleinere bus worden? Dat is, denk ik een kostenverlaging voor Qbuzz en dat er dan eventueel meer kleinere bussen wordt ingezet.

De voorzitter: U heeft twee vragen uitval elektrische bussen, bij kou is daar wat aan te doen en grotere bussen kunnen die niet vervangen worden door kleinere bussen?

De heer Van Genderen: Ja. Op de eerste vraag kan ik antwoord geven. De elektrische bussen die hier voornamelijk rond rondrijden, zijn van Ebusco. Die hadden op een gegeven moment problemen met de batterijen en op een gegeven moment had bij Ebusco ook financieringsproblemen waardoor Ebusco eigenlijk niet in staat was om de verkeerde of eigenlijk de batterijen die technisch gezien niet zo heel goed meer waren om die te vervangen.

Ondertussen is dat is het financiële aspect van Ebusco opgelost en zijn ook de bussen die veelal problemen hadden met batterijen tijdelijk uit de roulatie gehaald om de batterij om te wisselen zodat er nu weer de nieuwe batterij in zitten. Dus dat dat is een van de van de punten rondom de elektrische batterijen.

De voorzitter: En dan de vraag over grote naar kleine bussen.

De heer Van der Linden: We hebben het daar nooit heel letterlijk over. Uiteindelijk is er een bus nodig en een chauffeur en die chauffeur die is even duur als die in een grotere of kleinere bus rijdt. Natuurlijk is het wel zo dat de meeste bussen die rijden de hele dag rijden dezelfde bussen rond op lijnen waar die waar ze 's ochtends vaak heel goed vol zitten en laat in de middag ook weer behoorlijk vol en overdag iets minder. Maar dan kan het niet zo uit om daar twee bussen voor klaar te hebben staan eentje voor de volle en eentje voor de minder volle momenten het is bij lijn 10 is destijds wel gekozen voor een kleinere bus. Dat heeft natuurlijk vooral met de handelbaarheid te maken en er is ook wel eens gesproken over je zou hem ook nog frequenter kunnen laten rijden met nog kleinere busjes. Maar ja dan heb je weer meer chauffeurs nodig. Dus nee dat dit zijn ongeveer de mate waar we nu aan denken.

De voorzitter: Wie heeft nog geen vragen gesteld en wil toch nog technische vragen stellen? Anders ga ik over naar de tweede ronde en dan wil ik mevrouw Kamphuis vragen. U stak net uw hand op. Dat komt zo. Iemand nog een technische van de heer Oostenrijk, was nog niet helemaal klaar.

De heer Oostenrijk: Voorzitter, eerst maar even een andere. Is er of komt er beschikbaar informatie over bezettingsgraden van lijnen? Want dat kan een beetje het onderbuikgevoel wegnemen als het gaat om noodzakelijkheid van hogere frequentie of lagere frequentie of wat dan ook. Dat geeft op zijn minst in ieder geval inzicht in het beeld, oftewel correctie op het beeld wat mensen soms hebben. Dus dat zou helpen. Bij de afweging van als willen we wijzigingen op het aan te bieden Vervoersplan en dan nog twee kom ik toch even terug op hetgeen wat de wethouder daarnet zei over dat die betrokkenheid van de gemeenteraad of wie dan ook ik begreep dat die zegt van nou ja in de loop van het jaar. Dan kunnen er nog iets gewijzigd worden. Het schema biedt daar geen ruimte voor. Dus het is even de vraag hoe zit het? Is het nu dat dat op één april, want zo letterlijk kan je het zien of in ieder geval half april moeten we ons ei gelegd hebben. In de zin van zou het niet een tandje anders kunnen of is de werkelijkheid anders?

De heer Van der Linden: In september ligt er een Vervoersplan en dat is klaar en dan heb je soms ook dat wij nog wat werk hebben aan het verplaatsen van een bushalte of het aanleggen van een nieuwe. In juni ligt er een concept en het concept dat heeft vaak. Dat heeft natuurlijk wat lokale input gehad. Soms zijn er ook inderdaad wel wijzigingen in beleid of in financiële mogelijkheden. Meestal is in de zomerperiode worden er advies ingewonnen van onder andere RODAG.

Het enige wat ik me kan voorstellen waarvan u in ieder geval nog iets kan zeggen wat ik kan meenemen in het concept zou zijn tussen het moment dat het concept gepubliceerd wordt dat ik het krijg zeg maar eventjes en dat ik ergens in juni meestal dat die stuurgroep heb en dat is maar een heel klein tijdframe. Ik kan niet precies voorspellen of dat een of twee of drie weken is, dat weet ik niet.

De heer Oostenrijk: Maar voorzitter, ik toch snap ik het niet van de wethouder. Ik kijk letterlijk naar het schema. Gemeente ontvangt in februari, maart de voorgestelde wijzigingen van Qbuzz. En dan is het moment dat we er als gemeente iets van kunnen zeggen. Tenminste dat dat haal ik uit het schema. Klopt het schema niet of klopt er iets anders niet?

De heer Van der Linden: Nou ja, dat dat is wel het ruwe concept, maar daar moet nog een hele advieslijn overheen. Maar als de prijs op stelt om als wij dat krijgen in februari maart ... Ik zie het nooit in februari maart ik zie het pas in juni, want daar gaan nog 27 mensen iets van vinden. De gemeente krijgt het, maar de gemeente krijgt per dag 24.000 stukken tekst. Die ga ik allemaal niet lezen, dus in juni zie ik een voorgesteld concept en dat is natuurlijk dat heeft al zes versies gehad. Dus als u zegt ik wil die allereerste versie die we in februari maart kennelijk krijgen dat kan, maar dan weten we één ding zeker de versie die in september besluit klaar is. Die zal zeker veranderd zijn ten opzichte van de versie in februari, maart. Dus het heeft het meeste zin denk ik. Puur feitelijk. Ik ga eind mei begin juni ga ik een vergadering in en dan zie ik een Vervoerplan waar een aantal dingen in staan van we zeggen ja tuurlijk doen we. Dit is een beetje raar en dit zou misschien nog anders kunnen. Meestal zijn dat maar een handvol dingen. Als u mij dat daar nog iets op mee wil geven, zou ik willen adviseren om het laatste concept voor dat moment te bekijken en niet het eerste concept wat in februari, maart binnenkomt. Dat zou ik willen adviseren.

De voorzitter: Daar wordt zo even over nagedacht om te kijken. Want we gaan nu denk ik de ronde in tenzij er nog iemand een prangende technische vraag heeft, dan wil ik vragen zij wie wil er graag iets meegeven aan de heer Van der Linden, zodat hij met Qbuzz een stevig gesprek kan gaan houden. Mevrouw Kamphuis, u was net als eerste, stak uw vinger op.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel, voorzitter. Ik weet dat op lijn zeven in de avond heel rustig is. Nu is onze vraag kunt u meenemen dat in Dubbeldam 's avonds en op zondag weer een bus gaat rijden, want daar wonen oudere mensen en die kunnen nu niet meer 's avonds weg en ze willen toch graag onafhankelijk zijn?

De voorzitter: Dank u wel. Dat is een hele duidelijke vraag die denk ik meegenomen kan worden. De heer In 't Veld.

De heer In 't Veld: Ik sluit me graag bij aan, want inderdaad we hadden lijn tien ook doorgekregen, zeg maar een lijn waar ook behoorlijk veel klachten zijn inderdaad, zeg maar. Na zeven uur rijdt hij niet meer en op zondag rijdt hij helemaal niet en in het verlengde daarvan van als er op een gegeven moment inderdaad een lijn niet meer rijdt of geschrapt wordt.

Ja zorgen dan ook voor dat er dan dat vervangende vervoer geregeld is. Een beetje hetzelfde met de parkeergarages. We gaan niet alles parkeer verboden of op parkeerplaatsen weg weghalen. Zonder dat je daar een alternatief voor biedt. Dus als je inderdaad gaat schrappen of verminderen ja zorg dan ook dat vraag gestuurd vervoer geregeld is, zodat mensen niet klem komen te zitten. En inderdaad zeg maar. In Dubbeldam hoor je met name van de senioren hoor je vrij veel klachten daarover. Ik weet niet. Ik denk het huis niet dat Qbuzz iets te maken heeft met het aanvraagproces van een ov-kaart. Want dat is vaak een kriem, zeker als die gekoppeld moet worden met een Dort pas. Maar ik weet niet in hoeverre Qbuzz hier iets mee te maken heeft.

De voorzitter: Dat is nog een beetje een technisch vraagje. Dus misschien kan hij zo nog beantwoord worden. En ik zie hier nou ben ik uw naam kwijt. Daar kan nog een antwoord op worden gegeven. Die vragen houden we even vast. De heer Venderbos.

De heer Venderbos-Lambinon: ... nu bekijken naar de lijnen die er al zijn. Maar we hoorden net van mevrouw Lammers dat bijvoorbeeld in de Hoven dat daar alleen 's morgens en een bus rijdt en 's avonds er naartoe rijdt. In hoeverre kan Qbuzz eens onderzoeken of daar behoefte is ook in die tussentijden aan een aan een buslijn? Want het lijkt mij dat er ook mensen in de in de dag uren weg willen. Hetzelfde geldt eigenlijk ook wel voor Wilgenwende, waar volgens mij ook duidelijk nu al behoefte is aan de bus.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Oostenrijk.

De heer Oostenrijk: Ik kan het even niet laten om te reageren op de heer Venderbos. Ik heb dertien jaar gewoond in de Hoven. Wat ik zie is dat 's morgens een hele rits auto's de deur uitgaat of terwijl de wijk uitgaat en 's avonds weer terugkomt. Ik heb dus ook nergens geconstateerd dat er in ieder geval in de Hoven een zekere behoefte is voor een buslijn. Los van de vraag of die er of die er laten we zeggen of dat kan. Maar ik wil even de zaak wel nuanceren op nut en noodzaak.

De heer Venderbos-Lambinon: Leuke discussie, want als je dus niet onderzoekt of er behoefte is, dan pakt iedereen gewoon de auto en dan heb je ook geen bus nodig. Is hetzelfde elke wijk als je daar gewoon geen bus laat rijden, pakt iedereen gewoon de auto.

De voorzitter: De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Dank u wel. Ik wil daar in zekere zin graag bij aansluiten, want in de discussie over de dienstregeling en ook over aanvullend vervoer gaat het heel erg steeds over de vraag van wat is de behoefte, wat is de vraag? Tegelijkertijd geeft de

wethouder ook aan dat het een lange termijn project is om tot een echte shift in gebruik van de verschillende vervoersmodaliteiten te komen. Dus een beetje ingewikkelde aanloop om mee te geven van probeer ook Qbuzz te stimuleren om na te denken hoe ze het gebruik van de bus kunnen stimuleren, want als er inderdaad ergens geen bus is, dan wordt er ook geen gebruik van gemaakt. Maar dat wil niet zeggen dat er geen vraag is. En zeker als je dat koppelt met andere maatregelen, zoals gratis voor de minima.

Goede integratie met vraag gestuurd vervoer en al dat soort dingen, dan zou het best kunnen dat dat gewoon kan groeien. Het gaat niet alleen om het rendement nu, het gaat. Ook zou ik willen benadrukken om het werken aan STOMP en daarmee ook het rendement voor de bus in feite groot te maken op termijn. Dat is één ding wat ik mee wil geven. Een tweede gaat over die integratie met dat vragen stuur. Ik weet niet of ik het helemaal goed begrepen heb. Mijn beeld was van er zijn nu bepaalde doelgroepen zoals de gebruikers van het recht op leerlingenvervoer en dat soort zaken. Dat gaat op een of andere manier gekoppeld worden. Ik weet niet precies wat ik me daarbij moet voorstellen maar in elk geval dat dat beter aansluit neem ik aan maar waarom niet inderdaad meteen meegenomen anderen, want er zijn ook anderen die behoefte hebben om of die niet lopend naar de bushalte kunnen. Maar wel dat wil dus we hebben niet gekoppeld en dan is er nog iets over toegankelijkheid. Maar ik vrees dat mijn buurman daar wat over wil zeggen.

De heer Bootsman: Het is heel belangrijk, zeker net ook bij die kleine busjes en zo. Ik zat al een beetje op mijn tong te bijten, want als je het kleiner gaat doen dan het busje van lijn tien, dan gaat het met de rolstoel niet meer lukken. En het is juist zo fijn dat sinds we Qbuzz hier in de regio hebben dat mensen met een elektrische rolstoel ook mee mogen. Dus ik denk dat dat heel belangrijk is dat dat behouden wordt.

De voorzitter: De heer Wringer.

De heer Wringer: Ja dank, voorzitter. Even aanhaken wat de heer In 't Veld zei over bus tien, volgens mij gaat de laatste bus tien van het station om 6.06 uur. Dat betekent dat de werknemers die aan aankomend station al moeten lopen naar de binnenstad om naar huis te komen. Dus we zouden graag zien dat buslijn tien lange doorrijdt. Over het station gesproken we zien toch ook heel vaak mensen rennen voor de trein of rennen voor de bus dus betere overstaptijden zouden we prettig vinden. Nou we willen allemaal een bruisende binnenstad, maar we willen ook dat onze jongeren weer veilig thuiskomen. Dus wij zien wel iets in een nachtbus op vrijdag of zaterdagavond nacht die door alle wijken rijdt een rondje rijdt nou ja dat dat onze jongeren niet voor de deur wordt afgezet. Maar ik in de wijk waar ze wonen dat ze ik in de buurt komen.

De voorzitter: En dan willen we graag een verbeelding bij de volgende presentatie. Ik zie dat allemaal voor wat gebeuren.

De heer Wringer: Een partybus. Eigenlijk vinden we eigenlijk dat we minimaal één keer per uur een bus moet rijden naar elke wijk ook 's avonds, even kijken en als Beter voor Dordt willen natuurlijk gratis voor 65-plus. Dat snappen jullie wel. En ja het laatste punt ik weet niet of ik dat moet vertellen. Anders gaat de heer Okkerse en dadelijk naast zijn schoenen lopen we hebben wel heel positief teruggekregen dat de vriendelijkheid van

personeel wel goed zit bij Qbuzz. Het zijn vriendelijke buschauffeurs en meehelpen buschauffeurs normaal over het algemeen gesproken.

De voorzitter: Nou, dat is mooi, want ik bedoel het is vaak alleen maar kritiekpunten, maar het is mooi als er complimenten zijn om die ook mee te geven. Ik zou daarmee beginnen en mee eindigen en daartussen gewoon alles. Wie nog iets mee te geven aan de wethouder in zijn gesprek met Qbuzz. Mevrouw Lammens.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Ja. Ik heb een kleine opmerking, er komt naast de Hoven komen ook nieuwbouwhuizen. Dus misschien dat je daar tegen die tijd beter misschien kan doen.

De heer Van der Meer: Mag ik nog een opmerking meegeven in aansluiting daarop? Ik denk inderdaad dat het principe van in elke wijk moet in elk geval iets van een busvervoer zijn, ook al is de frequentie dan misschien wat lager bij sommige wijken. Dat je gewoon naar de stad kunt komen als je geen auto hebt en niet kunt fietsen.

De voorzitter: Helder, ik heb een heel rijtje, één, twee, drie, vier, vijf, een stuk of vijftien punten, misschien iets minder. Maar ik ga ze niet al niet allemaal herhalen vooral omdat er nu ook nog een nabrander bijkomt en ik denk dat er nog meer nabranders gaan komen. Maar ja, komt u maar.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel. Ik zat hele tijd na te denken over wat mijnheer Bootsman zei, daar wil ik me bij aanvullen. En toen hoorde ik de wethouder zeggen van dat in sommige wijken kleinere busjes kunnen komen, maar dan kunnen de mensen in een rolstoel niet meer mee.

De voorzitter: Wat de heer Bootsman aangeeft. We hebben een hele reeks punten die de heer Van der Linden mee gaat nemen. Ik heb nog zelf daar een vraag over mocht nou iemand nog iets hebben wat dringend is en echt wel waarvan je denkt van goh dat moet toch echt meegenomen worden. Kan dat nog tot wanneer is er een deadline dat er nog punten kunnen worden meegegeven, verzin ik nu de plek, hoor.

De heer Van der Linden: Ik kan in ieder geval tot eind februari wel. Waarbij het mijn levenservaring is dat als je het nu niet doet of morgenochtend, dan vergeet je het ook tot eind februari.

De voorzitter: U onderschat de vasthoudendheid van raadsleden en zeker op het gebied van openbaar vervoer. Nou goed, we gaan dat eens eventjes anders doen. Wil de wethouder nog reageren op de punten die genoemd zijn?

De heer Van der Linden: Ik vind dit ook wel een mooi moment, want u geeft inderdaad ook een aantal dingen aan die goed gaan of verbeterd zijn. Vriendelijkheid van de buschauffeurs toegankelijkheid is eigenlijk de laatste jaren verbeterd. Nou zo zijn er wel meer dingen die best goed uitpakken. Nou en ik denk dat bij een aantal van die meer concrete punten over elk uur een bus in elke wijk. Hoe zit het met 's avonds, hoe zit het met nou bijvoorbeeld lijn zeven of Dubbeldam? en zo daar gaat dus die hele algemene

lijn ook op. Een exploitant heeft het meest aan een bus die vol zit en niet elke bus kan altijd vol. Dus dan wordt de keus oké als we kiezen voor lijnen die niet altijd vol zitten gaan we dan bijvoorbeeld en dat wordt dat is natuurlijk ook gewoon.

Je moet ook vertrouwen op de deskundigheid van provincie en Qbuzz. Wat heb je dan liever een nieuwe wijk die nu nog niet ontsloten wordt bijvoorbeeld Wilgenwende en de Hoven waarvan we weten die zal dan de eerste tijd vrij dun bediend worden of bijvoorbeeld een wijk waar 's avonds geen busvervoer meer is. Ik zou daar echt de expert opinion even naar willen laten kijken want het is een heel gepuzzel met logica van lijnvoering, volumes, dunne lijntjes van gevankelijk vervoer weten dat je ongeveer dezelfde DRU's hebt. Daar kunnen we het later dit jaar nog keer over hebben. Dank u wel.

De voorzitter: Ik zat even te overleggen met de griffier. Want ja, ik hoorde u dan ook zeggen van u heeft wat dingen meegegeven, maar we gaan even kijken wat nu handig is. Wat gaat werken of niet werken.

De heer Van der Linden: Voor de duidelijkheid. Ik geef het hele lijstje mee. Als je alleen maar zegt wat je allemaal wil dan weet zeker, je gaat niet alles krijgen. Dus ergens komt een reactie misschien komt wel de reactie. Oh interessant. We hebben gekeken en inderdaad is bijvoorbeeld wel mogelijk om lijnen te combineren ook met een van de dunnere gebieden, maar dan bijvoorbeeld niet 's avonds. Nou dus ergens in die discussie sfeer ga je dan komen?

De voorzitter: Het zou mooi zijn als inderdaad dan als er keuzes worden gemaakt of dat er ingegaan wordt op de vragen dat er dan ook een onderbouwing ligt van waarom dan? Wat u nu net zegt waarom dan wel het een en niet het ander, want dan kunnen dan kunnen we dat ook snappen denk ik. Want ja, wij snappen heus wel dat als we alles vragen dat niet alles gewoon ... Daarom vragen we misschien ook wel meer als dat we kunnen verwachten.

De heer Van der Linden: Dit is een mooie lijst die wij kunnen gebruiken als input. En nou goed, ik denk dat we dan richting mei weer een keer terugkomen.

De voorzitter: Richting mei komen we terug. De heer Wringer, een laatste vraag.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Er komt natuurlijk ook een besparing aan, zoals die begin al van het gesprek zei. De provincie is bezig om al een minima tot 100 procent gratis openbaar bewust aan te bieden. Op dit moment betalen we natuurlijk 207.000 per jaar voor 120 procent. Dat hoeven dan niet meer te doen althans een stuk minder dus daar komt misschien wel een tonnetje vrij voor.

De heer Van der Linden: Dat is iets anders. Dat dat was ook mijn gedachte. Kijk we hebben natuurlijk niet voor niks gekozen voor 120 procent in de provincie je kiest voor 100 moeten we nog even kijken hoe dat plan precies wordt besloten. Maar natuurlijk, het is geen enorme zak met geld, maar natuurlijk kun je daarmee misschien iets vrijspelen. Ik zou dat niet in het lopende jaar willen doen, want mensen hebben nu ook gewoon hun kaart, maar dan zou je volgend jaar iets kunnen zijn, iets kunnen betekenen misschien. Dus daar komen we nog op terug.

De voorzitter: Ik hoor dat dit idee al warm omarmd wordt. En dat er in ieder geval een toezegging wordt gedaan om daarnaar te kijken, naar te kijken, niet dat het gebeurt. Als dit dan zo voldoende besproken is wil ik deze avond eindigen. Dank u wel voor het stellen van de vragen en er komen altijd nog nabranders. De heer Van der Meer heeft nog even een nabrander.

De heer Van der Meer: Nou, nee. Alleen de vraag of we nu dus hebben afgesproken dat we in eind mei ongeveer het concept in elk geval krijgen ter informatie en dat er een gelegenheid is om daar nog op te reageren voor de raad.

De heer Van der Linden: Mijn bedoeling is om en dan moeten we even heel goed kijken naar de momenten waarop dat logisch is en ook even naar de vorm. Want hele dikke stukken zijn ook niet bij voorbaat heel populair om te lezen. Dus we kijken even naar wat er dan ligt. Maar we zullen proberen om zo nauw mogelijk op die stuurgroep vergadering in juni voorafgaand een commissievergadering te beleggen.

De voorzitter: Oké, helder. Wil ik u allen bedanken voor uw aanwezigheid. Neemt u eigen kopjes flesjes en wat niet meer zij graag naar de counter.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 4 februari 2025.

De griffier,

De voorzitter,

A.E.T. Wepster

P.A.C.M. van der Velden